

T'atreveixes a
aprendre d'una manera
diferent?

LA CANALETA

RANILLA

T'atreveixes a aprendre d'una manera diferent?

“Aprendre sense reflexionar és malgastar l'energia”

Confuci

“El cervell no es un got per omplir, sinó un llum per encendre”

Plutarc

*“Jo no ensenyo als meus alumnes, només els proporciono les condicions en
què puguin aprendre”*

Albert Einstein

ÍNDEX

1.	INTRODUCCIÓ DEL TREBALL.....	1
1.1	Motius del tema escollit.....	1
1.2	Hipòtesis i objectius.....	1
2	AGRAÏMENTS	2
3	HISTÒRIA DE L'EDUCACIÓ	2
4	L'ESCOLA TRADICIONAL	4
5	L'ESCOLA NOVA	7
5.1	Antecedents	8
5.2	Autors influents	9
5.3	Context històric	12
5.4	Característiques	14
5.5	L'Escola Nova a Catalunya	15
6	DIFERÈNCIES ESCOLA TRADICIONAL I ESCOLA NOVA.....	19
7	ESCOLA NOVA 21	20
7.1	Com neix?	20
7.2	Qui en forma part?	21
7.3	Què pretén?	22
7.4	Dades generals	22
7.5	Horitzó de canvi	24
7.6	Què són les xarxes?.....	25
7.7	L'avaluació	26
	PART PRÀCTICA.....	29
1	ESCOLA LA CANALETA	29
1.1	Context.....	29

1.2	L'escola	30
1.3	Què és una Comunitat d'Aprenentatge?	32
1.4	Què fan?	34
1.4.1	Educació infantil.....	34
1.4.2	Educació primària	35
1.5	La Canaleta i l'Escola Nova 21	37
1.6	La metodologia activa participativa	40
1.7	Èxit o fracàs?	42
	CONCLUSIÓ	44
	FONTS CONSULTADES (BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA).....	46
	ANNEXOS.....	48
1	Els 30 principis de l'Escola Nova	48
2	Comunitat d'Aprenentatge	49
3	Visió de centre	50
4	Rúbrica del canvi educatiu.....	51
5	L'espiral d'indagació	53
6	Entrevista a la directora de La Canaleta	54
7	Enquesta població de Vila-seca.....	58
8	Enquesta professors.....	63
9	Enquesta pares.....	70
10	Enquesta exalumnes	77
11	Fotografies de l'escola La Canaleta.....	82

1. INTRODUCCIÓ DEL TREBALL

1.1 Motius del tema escollit

Des de ben petita sempre he volgut estudiar Educació Infantil o Educació Primària, no sé per quina raó, però sempre m'ha agradat. Per aquest motiu m'he decidit a aprofundir en un tema relacionat amb l'educació.

L'ensenyança primària la vaig cursar al Col·legi Sant Bernat Calvó. L'educació que he rebut ha estat més aviat tradicional, igual que a l'institut, encara que últimament es van implantant les noves metodologies.

L'any 2009 va començar a funcionar l'escola La Canaleta. Va ser un esdeveniment al poble. Tothom parlava de la seva manera d'ensenyar, tota una innovació en aquell moment.

Jo tinc curiositat per saber com funciona aquests tipus de metodologia activa participativa. Ja m'hauria agradat a mi no tenir deures ni fer exàmens!!!.

1.2 Hipòtesis i objectius

La hipòtesi és demostrar que la metodologia activa participativa és millor que la metodologia tradicional i com s'ha integrat la primera promoció a un institut amb metodologia més aviat tradicional.

Objectius:

- Saber els tipus d'escola que existeixen i les seves característiques: Escola Tradicional i Escola Nova.
- Saber que és la Escola Nova 21.
- Veure el funcionament de l'escola la Canaleta.
- Parlar amb els mestres, alumnes i familiars de com veuen aquest tipus de metodologia.
- Saber com els hi ha anat als exalumnes a l'institut en el seu primer any. Èxit o fracàs escolar?

2 AGRAÏMENTS

En primer lloc, vull donar les gràcies al Josep Lluís Peñalver per haver estat el meu tutor del TDR i agrair-li la seva orientació i correcció quan ha fet falta.

També vull agrair a l'Anna Vilella, la directora de la Canaleta, per obrir-me les portes de l'escola i ajudar-me en tot allò que li he demanat.

Gràcies als mestres, persones i exalumnes que m'heu contestat les entrevistes i les enquestes..

Per últim vull donar les gràcies a la meva família i amics per donar-me suport i ànims sempre que ha fet falta.

3 HISTÒRIA DE L'EDUCACIÓ

Avui en dia, podem dir que conviuen les metodologies tradicionals i les metodologies actives dins les aules. Encara predomina molt la metodologia tradicional però, poc a poc, es va produint un canvi. Això es percep a través de l'alumne. Aquest té un paper més actiu en el seu aprenentatge. Un clar exemple el tenim a casa nostra amb l'escola la Canaleta que utilitza una metodologia activa participativa i que forma part del projecte "Escola nova 21".

Tenim que tenir molt clar que no tota escola que es fa dir innovadora o és. Moltes d'elles diuen que ho són però l'únic que tenen d'innovador són les tablettes o els ordinadors que utilitzen.

Al llarg de la història han aparegut diverses maneres d'ensenyar que han evolucionat a mesura que ho feia la societat i s'han adaptat a les necessitats de cada època.

La paraula infant, etimològicament prové del llatí i significa "el que no te veu"¹.

Moltes civilitzacions, al llarg de la historia, no han tractat gens bé als infants, l'abandonament, el treball infantil i tota mena d'abusos han estat molt habituals.

¹ Enciclopèdia catalana

Fins el segle XVIII, els infants no van rebre un tracte diferenciat dels adults i per tant l'educació no ha tingut sempre la mateixa consideració.

La paraula educar tenia un significat molt diferent al que té avui en dia. Significava “ensenyar a un infant a viure com un adult”².

Per poder entendre l'educació actual he de fer una explicació dels seus antecedents històrics.

Durant la Prehistòria, l'infant rebia l'educació de la seva mare. Les dones s'encarregaven de gairebé tota l'ensenyança, mentre que la figura paterna es centrava en aspectes més concrets i lligats amb la subsistència, com per exemple la caça o la supervivència. Els més petits aprenien dels seus pares els coneixements bàsics per poder subsistir.

L'any 2.000 aC a Mesopotàmia apareix el primer concepte d'escola, centrat sobretot en l'ensenyament de l'escriptura ja que era fonamental pel comerç. Solament anaven a l'escola les persones de classe privilegiada.

L'educació a Grècia, i també posteriorment a l'Antiga Roma, el seu objectiu era que els alumnes rebessin una educació completa per poder-se integrar plenament en la societat. S'hi ensenyaven diferents assignatures, com per exemple aritmètica, música o educació física. A Grècia ja existia fins i tot allò que avui coneixem com ensenyament universitari, una educació basada en els coneixements transmesos per grans mestres. Tant a Grècia com a Roma, l'escola era un luxe exclusiu dels rics.. L'ensenyament era un negoci privat i els alumnes eren clients. El saber llegir i escriure era una eina de dominació social. Els nens eren educats per anar a la guerra i les nenes per a portar la casa.

Els principals representants de la pedagogia grega van ser Sòcrates, Plató i Aristòtil.

A l'Edat Mitjana, anaven a l'escola molt pocs infants i poc temps perquè molt aviat anaven a treballar, més o menys als dotze anys. Molts d'ells aprenien l'ofici patern. Els qui tenien la sort d'aprendre ho feien en les escoles dels monestirs o de les parròquies. L'educació es basava en la religió. Hi anaven molt poques

² (Pinilla Pérez de Bustos, 2011)

nenes i aquestes hi aprenien a cosir, a brodar, a llegir els llibres religiosos i se'ls aprenien de memòria.

Amb el Humanisme (S. XIV-XVI) l'educació abandona els monestirs i es torna més liberal i més humana, l'home és el centre de l'univers. Podem dir que va néixer l'escola tradicional on els estudiants són receptors i hi ha una rígida disciplina.

Als segles XVI i XVII reapareix l'interès per l'educació, sobretot quan els legisladors, eclesiàstics i investigadors es barregen amb els partidaris de la reforma religiosa i es produeix una moralització de la societat. L'escola es transforma en col·legi vigilat i és l'època en què es funden moltes ordres religioses com a ordres docents dedicades a formar infants i joves.

Ignacio de Loyola va fundar a finals del segle XVI la Companyia de Jesús. Va escriure un tractat anomenat "Ratio Studiorum" (1599). Podríem dir que és el primer tractat en pedagogia i que la pedagogia moderna del segle XX i XXI està influenciada per les seves idees. El seu pla obeeix a la màxima "non multa sed multum". Això vol dir que no cal ensenyar moltes coses, sinó d'una manera molt profunda. No s'ha de fer una educació molt erudita on els alumnes ho han de saber-ho tot, sinó que han de fer una educació comprensiva, que allò que han estudiat ho entenguin i ho sàpiguen aplicar.

L'època moderna i la contemporània estan explicades en l'apartat de l'Escola Tradicional i la Escola Nova.

4 L'ESCOLA TRADICIONAL

Podem dir que l'Escola Tradicional té el seu origen al segle XVII a França amb els col·legis internats dels jesuïtes. Aquests internats volien aïllar al jove dels problemes de l'època i de l'edat. Posen en entredit la història, la geografia, les ciències i la llengua romanç, el llenguatge utilitzat diàriament era el llatí, inculcaven l'estricta costum de la submissió, assegurar la presència ininterrompuda i transferir a l'alumne a un món exemplar i pacífic.

El concepte d'Escola Tradicional com la coneixem actualment es forja al segle XVIII. La societat i l'economia van començar a canviar i això també va portar un canvi en la manera de pensar i de fer.

A finals del segle XVIII sorgeix la Revolució Industrial a Anglaterra. Es produeix el canvi social, econòmic, tecnològic i cultural més important de la història, El seu impacte va generar canvis importants en la vida de l'home. Van aparèixer dos classes socials, la burgesia industrial (amos de les fàbriques) i el proletariat (els treballadors). La població es concentra a les ciutats. Els nens i les dones s'incorporen al món del treball.

La Revolució Industrial va tenir un efecte directe en l'educació, la qual es va tenir que adaptar a les noves expectatives del món. En aquest moment es comencen a plantejar com i quan instruir a les classes dirigents i als obrers.

Els amos de les fàbriques volen que els seus treballadors dediquin tota la seva vida a la fàbrica i per això es veuen obligats a buscar una solució. Creen les escoles per donar educació als fills dels obrers i d'aquesta manera tenir-los entretinguts. Els nens comencen a anar a l'escola més aviat, el curs s'allarga i dura més anys. També busquen educar als nens perquè en un futur siguin obedients, submisos i disciplinats i d'aquesta manera no tenir problemes a les fàbriques quan s'incorporin a treballar.

L'educació passa a ser un dret de la població i el principal medi per accedir al treball.

L'escola és l'eina que s'utilitza per a disciplinar la nova població obrera. Es converteix en un espai tancat per on havien de passar tots els joves. Es crea una nova disciplina.

Al segle XIX apareix l'escola pública a Europa. L'ensenyament gratuït comença a ser freqüent en nombrosos països sense fer distinció de classe social. Anar a l'escola és una mesura preparatòria per a exercir, en un futur, les seves responsabilitats laborals correctament.

Les principals característiques de l'escola tradicional de llavors, les quals es mantindran similars fins a l'actualitat, les descriu Ceballos³ en els següents punts:

- **Magistrocentrisme:** Considera el mestre la clau de l'èxit de l'educació, ja que és ell qui organitza i elabora la matèria que els alumnes han d'aprendre. El mestre es considera un model a seguir, i l'obediència, la disciplina i l'elaboració de les activitats que ell disposa porten al desenvolupament de les virtuts dels alumnes.
- **Enciclopedisme:** Tot està programat i organitzat amb antelació. El manual escolar és l'únic document d'aprenentatge que se li permet consultar a l'alumne i tot el que es busqui fora d'aquest pot portar-li a la distracció i la confusió.
- **Verbalisme i passivitat:** S'utilitza el mateix mètode d'ensenyament en tots els alumnes per igual i destaca la utilització de l'aprenentatge mitjançant la repetició per part dels nens del que exposa el mestre.

Durant la major part del segle XX es mantenen aquestes característiques a les aules, encara que en el cas concret d'Espanya, fins i tot es suprimeixen certes millores educatives aconseguides. Això succeeix durant l'etapa franquista (1936-1975), Suprimeixen el laïcisme, solament s'ensenyava el castellà, els llibres pateixen censura i separen les classes per sexes. Després de la dictadura, torna haver-hi una educació semblant a altres països europeus. Es manté la metodologia tradicional amb les característiques anteriorment esmentades per Ceballos i es van adoptant millores educatives de mica en mica.

L'educació, en les últimes dècades, ha començat a innovar encara que la metodologia que utilitzen és la tradicional. Les característiques abans esmentades van canviant perquè la societat va canviant. Hi ha molt interès en renovar l'educació i per aquest motiu alguns organismes internacionals com l'UNESCO⁴ hi estan molt implicats. Un dels canvis més importants que hi ha hagut aquest segle XXI ha estat la inclusió de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) a les aules. Gràcies a elles es pot accedir més fàcilment a

³ (Ceballos, 2004)

⁴ Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura

la informació, es poden crear entorns més flexibles per a l'aprenentatge i el professor i l'alumne es poden comunicar millor.

Una altre canvi important ha estat la mesura introduïda l'any 2006 pel Ministeri d'Educació que promou l'elaboració de plans de convivència especials per cada centre. La relació família-escola s'estreny cada vegada més.

També es comença a mostrar més interès en la relació família - escola, doncs sembla ser que les dues parts s'estan conscienciant de la importància que té la seva relació en l'educació dels infants. L'escola s'ha tornat inclusiva, això vol dir que tots els alumnes tenen les mateixes oportunitats.

5 L'ESCOLA NOVA

“L'Escola Nova és un moviment complex format per una gran diversitat de corrents i metodologies. I sota el seu influx naixeran des d'institucions lligades a la burgesia com ara el Col·legi Mont d'Or barceloní, fins a l'Escola Moderna de Ferrer i Guàrdia”⁵

A finals del segle XIX i principis del segle XX s'inicia un important moviment de renovació educativa i pedagògica. Aquest moviment se'l coneix com Escola Nova i neix amb la finalitat de canviar l'Escola Tradicional.

Les seves principals bases són una nova concepció de l'alumne i un intent de canvi en la metodologia educativa. Va suposar una revolució en el camp de l'ensenyament degut a que pretenia una ruptura amb el sistema pedagògic de l'Escola Tradicional. El seu lema era “*formar persones, no omplir caps*”.

La pedagogia que proposa és la pedagogia activa, vol donar molta importància a l'observació i a l'experimentació, la confiança en els recursos de l'infant per aprendre, la incentivació de l'aprenentatge crític a partir de l'observació de la realitat i la llibertat en l'elecció de les activitats, al mateix temps que es combina amb una gestió democràtica de l'aula i la participació de l'alumnat en les decisions que es prenen. L'Escola Nova pretén una educació integral de l'infant, de manera que es promou tant l'educació intel·lectual com l'ensenyament pràctic

⁵ (González Agàpito, Josep; Marquès, Salomó; Mayordomo, Alejandro; Sureda, Bernat; 2002)

i l'educació moral i social; a l'escola nens i nenes conviuen junts a la mateixa aula perquè l'escola els ha d'educar per viure en societat.

L'Escola Nova és pot dividir en tres etapes⁶:

- De 1889 a 1900 creació de les primeres escoles a Amèrica i Europa.
- De 1900 a 1918, període d'intensa investigació, construcció i formulació d'idees i teories de l'educació nova.
- De 1918 a 1939, expansió de l'Escola Nova i creació de la Lliga Internacional d'Educació Nova. S'aconsegueix, a més, el suport de l'administració pública. Diverses reformes educatives s'inspiren en ella: Alemanya i Àustria el 1919, Espanya en 1931, Bèlgica el 1935, Catalunya en 1936 i França el 1937.

L'Escola Nova a Catalunya va arribar amb molta força durant els anys de la Segona República (1931-1936).

5.1 Antecedents

Els precursors més importants van ser:

- **Juan Amós Comenius**: (1592-1670): va postular contra l'educació tradicional, va plantejar l'escolarització de tots els nens/es independentment de la seva condició (econòmica, social,...) per educar-los en els valors de la comunitat i utilitzant la llengua materna com a vehicle.
- **Jean Jaques Rousseau** (1712-1778): el nen era diferent a l'adult i estava subjecte a les seves pròpies lleis d'evolució, planteja una nova pedagogia una nova filosofia de l'educació basades en els interessos i necessitats de l'infant i en el desenvolupament natural en llibertat .

⁶ (González Agàpito, Josep; Marquès, Salomó; Mayordomo, Alejandro; Sureda, Bernat;, 2002)

- **Heinrich W. Pestalozzi:** (1746-1827): Va ser el creador de l'escola popular, oberta a tothom, no feia distincions entre classes i intentava donar possibilitats als més desfavorits.
- **Friedrich Fröbel:** (1782-1852): Es va dedicar exclusivament a l'educació infantil, és el creador del primer jardí d'infància. Vol una educació integral, tot allò que forma a la persona l'interessa. S'ha de conèixer i comprendre: la natura, un mateix, déu. Aposta per un aprenentatge basat en l' intuïció i espera un interès total per part de l'infant. Per als infants, el joc és com un treball.
- **Johan Friedrich Herbat** (1782-1852): És el primer que elabora una pedagogia científica, recolzant-se en la filosofia i la psicologia. Considera que la finalitat última és la moralitat i tota l'educació ha d'apuntar en aquest sentit. En l'àmbit didàctic desenvolupa la teoria dels passos formals, utilitzada posteriorment pels corrents educatives més avançades.

5.2 Autors influents

Estats Units:

- **William James:** Argumentava que els experiments de laboratori no ens poden indicar la manera efectiva d'ensenyar als nens i nenes. Va destacar la importància d'observar l'ensenyança i l'aprenentatge dins l'aula per a millorar l'educació. Una de les recomanacions que va fer als mestres va ser la d'iniciar les lliçons un punt més enllà del nivell i de la comprensió del nen i nena per a expandir la seva ment.
- **John Dewey:** "*Aprender haciendo*". Va crear una escola experimental basada en els interessos i necessitats dels nens per poder ser autònoms i lliures. La idea més important que va aportar va ser que el nen era actiu i no passiu i que ha d'aprendre a pensar i adaptar-se fora de l'escola.

Europa:

- **Ovide Decroly:** "*Educar per la vida i per a la vida*". Va unir tres conceptes: ensenyament individualitzat, motivació i globalització i va crear una pràctica educativa, un mètode d'ensenyança denominat Centres d'interès, en els quals es treballen les necessitats de l'infant, tant físiques com psíquiques, a través del joc.

- **Maria Montessori:** Els seus principis educatius són: l'autoeducació, la llibertat dels infants i la importància de l'ambient. És una pedagogia activa, individualitzada i lliure que parteix de l'educació dels sentits i de la llibertat de moviments dels nens i nenes. Diu que a l'aula s'ha de crear un espai de treball, on cada cosa ocupi el seu lloc. L'espai s'organitza en racons amb gran quantitat de material. Hi ha el racó del llenguatge, de la neteja, sensorial, de la música, etc.

- **George Kerschensteiner:** Les seves idees han influït en l'escola actual. Defensava:
 - La creació de l'escola de formació professional, l'ensenyament pràctic s'havia de fer en els llocs de treball i el teòric a l'escola. Preferia aquest sistema al de les "écoles professionnelles d'apprentissage" que existien a França i a altres països on la formació professional tenia lloc exclusivament a l'escola.
 - La defensa d'una prolongació de l'educació obligatòria més enllà del novè any d'escolaritat, i que aquesta es realitza en una escola de formació professional. L'home s'ha de formar en alguna activitat que després pugui posar a disposició de la societat.

- **Adolfo Ferrière:** Va ser pedagog i precursor de l'Escola Nova, **un dels més importants**. Va ser un gran opositor de l'Escola Tradicional.

Adolfo Ferrière va ser el creador de "L'Oficina Internacional de les Escoles Noves" (Bureau International des Ecoles Nouvelles). La seva finalitat era la de compartir les experiències pedagògiques i centralitzar els documents. Va

formular els 30 principis⁷ que una escola havia de complir. Al final, com eren molt difícils de portar a terme, solament en tenien que complir 15 com a mínim.

L'any 1921 es va crear la Lliga Internacional de l'Educació Nova, on es va dictar els 7 principis fonamentals en què s'ha de recolzar l'escola:

1. **SUPREMACIA DE L'ESPERIT:** actitud, voluntat, fer conscients als nens dels seus actes, és a dir, els principis que posseeixen.
2. **INDIVIDUALITAT:** cada nen és diferent, pensa de forma diferent i s'ha de desenvolupar el propi pensament tenint en compte que els altres també ho tenen.
3. **INTERÈS:** generar centres d'interès, no tenir l'escola com una obligatorietat sinó com una cosa beneficiosa.
4. **CARÀCTER PROPI DE L'EDAT:** estudiat per la psicologia evolutiva i condicionat per les exigències de la intel·ligència i el desenvolupament moral.
5. **COOPERACIÓ:** operar conjuntament, fer veure que necessita a un altre per aprendre.
6. **COEDUCACIÓ:** diferenciació de tracte de sexes però exercint sobre l'altre una influència saludable.
7. **HOME DIGNE:** educar per a l'ésser humà en la seva totalitat, és a dir, preparar per a formar-se de manera digna

Per a ell, les escoles havien de ser internats situats als afores de la ciutat, les classes havien de tenir entre deu i dotze estudiants com a màxim i les matèries que s'impartirien serien l'art, la gimnàstica, els jocs, l'agricultura i l'artesanía.

D'aquesta manera l'educació es fonamentaria en l'observació i experiència amb el món i els fenòmens naturals, adaptats a les etapes del desenvolupament dels nens i la funció era fomentar l'autogovern, la iniciativa i la independència.

L'ensenyament s'havia d'organitzar en etapes i els programes adaptats en funció de l'assoliment dels objectius tenint en compte que hi ha alumnes que aprenen més ràpid que d'altres.

⁷ Veure taula de l'annex 1

Dels mètodes d'aprenentatge destaca que tots s'iniciaran amb l'observació per despertar la curiositat dels nens, després s'afavorirà l'associació d'idees perquè desenvolupi la capacitat de generalització i finalment el nen haurà d'expressar el que s'ha après en treballs manuals o escrits. D'altra banda, no està d'acord amb les tasques per fer a casa, ja que segons ell cal fer-ho tot a l'escola.

Com a mètode d'avaluació, ell proposa realitzar test senzills individuals i a més, com activitats es realitzarien debats en comú per contrastar diferents idees i activitats lliures per promoure la creativitat. Aquest mètode permet que tots els alumnes puguin aprendre al seu ritme, a l'ésser orientada als interessos de promoure la participació i la disciplina i, per tant, la qualitat i el rendiment seran més grans.

“Las escuelas nuevas no tienen método, y si tienen alguno es el de la naturaleza. No se le dá un caracter al niño, se le permite adquirir uno; asimismo no se hacen entrar nociones en la cabeza del niño, se le coloca en condiciones de poderlas conquistar. Así las escuelas nuevas no son establecimientos donde se aplica un sistema preconcebido; son medios ambientes donde todo se halla combinado para que el niño crezca”⁸.

5.3 Context històric

En el segle XIX es va implantar el model de l'escola obligatòria. Al contrari del que passava a Europa, Espanya vivia una gran decadència política. Va patir la invasió napoleònica, tres guerres civils i un canvi de dinastia (implantació dels Borbons), la 1a República, la pèrdua de les colònies (Cuba i Filipines), una dèbil indústria i una democràcia molt pobre. En aquest context tan poc favorable s'instaurava un sistema escolar pobre i de molt mala qualitat pedagògica.

L'any 1857, a Espanya, es va decretar la Llei d'Instrucció Pública o Llei Moyano⁹. Aquesta llei, que va estar vigent fins a la Segona República (1931), va establir l'obligatorietat de l'ensenyament primari i l'obligatorietat de la gramàtica espanyola com a llengua única. L'Estat espanyol no va tenir cap interès en alfabetitzar a la població, no hi va haver Ministeri d'Educació fins a l'any 1900 i

⁸ (Ferrière, 1971)

⁹ La Llei Moyano és una llei d'instrucció pública, aprovada per decret el 9 de setembre de 1857 pel ministre liberal Claudio Moyano, estigué vigent fins a la Segona República Espanyola. Fou la primera llei en què l'Estat regulava els plans d'estudis intervenint en l'educació.

fins l'any 1914 no es van reformar els estudis de magisteri. Es podia ser mestre a partir dels 14 anys superant una prova d'ingrés a l'Escola Normal i fer quatre anys d'estudis.

A començaments del segle XX, a Espanya, dos terceres parts de la població era analfabeta. L'escolarització dels nens es feia en edificis vells, poc il·luminats i mal ventilats. Els mestres tenien molt poca preparació. Els nens anaven poc a l'escola degut al desinterès dels pares, tenien que treballar i sobretot per la misèria econòmica.

L'ensenyament a Catalunya a finals del segle XIX era exactament igual que a la resta d'Espanya i a principis del segle XX, l'analfabetisme era majoritari entre la població catalana. La província amb el grau més alt era Tarragona amb un 66% de la població.

L'Escola Nova sorgeix a Espanya i sobretot a Catalunya després de l'últim desastre colonial del 1898.

“¿Cómo se acogió en nuestro país el movimiento pedagógico universal de la Nueva Educación? Podemos situar en 1898 la fecha de origen de las influencias internacionales en España de esta corriente. La pérdida de Cuba y Filipinas fue el detonante que hizo explotar una situación enquistada a lo largo de las décadas pasadas y abrió las puertas a la reflexión sobre cómo evolucionar hacia un futuro mejor.”¹⁰

La consciència crítica respecte a l'escola va quedar definida per dues tendències:

- La Institució Lliure d'Ensenyament: La va fundar Francisco Giner de los Ríos i Manuel B. Cossío a Madrid. Introdueixen nous mètodes i idees innovadores. Els aspectes més importants d'aquesta institució eren la independència respecte a la religió, el partit polític o l'escola filosòfica, el respecte a la consciència i la personalitat de l'alumne i el mestre, la introducció de mètodes actius, el valor de l'educació estètica, la coeducació dels sexes, l'autonomia dels alumnes i la pràctica de el joc i de l'esport.

¹⁰ (Del Pozo Andrés, 2004)

- A Catalunya, la regió més industrialitzada d'Espanya, l'Escola Nova va despertar molt interès entre la burgesia lligada a la dreta nacionalista. Volia modernitzar l'escola perquè així es podria formar homes preparats per a la vida, amb iniciativa i invenció, és a dir, homes preparats per a triomfar.

5.4 Característiques

L'escola nova és caracteritzada per:

- **L'alumne:** és el centre de l'educació (paidocentrisme) i el seu aprenentatge es basa en les seves aptituds i interessos, és un subjecte actiu. Es busca les necessitats de l'alumne per ajustar-les al procés educatiu. Tota l'organització educativa gira entorn al nen des dels materials fins a les dinàmiques de classe.

- **El mestre:** la figura del mestre sofreix una important transformació, deixa de ser la figura clau i passa a un segon terme. El mestre es basa en la psicologia i per això ha d'orientar i motivar. Respon a les preguntes dels alumnes i els ajuda en tot allò que necessiten. També ha de despertar l'interès de l'alumne per aprendre i investigar les matèries que li interessin i fomenta la cooperació perquè no hi hagi individualitats.

El mestre controla la classe, observa el treball dels alumnes i orienta les activitats i al final es qui avalua els coneixements adquirits.

És una figura més propera, ara sí pot confiar.

- **Relació mestre-alumne:** es passa d'una relació poder-submissió a una relació d'afecte. El mestre ajuda en el desenvolupament de l'infant.

L'autodisciplina és un element que s'incorpora en aquesta nova relació, el mestre cedeix el poder als seus alumnes per a col·locar-los en posició funcional d'autogovern que els porti a comprendre la necessitat d'elaborar i observar regles, però que no són imposades des de l'exterior per un tirà que les fa respectar utilitzant xantatges o càstigs corporals, sinó que són regles que han sortit de el grup com a expressió de la voluntat popular.

- **El contingut:** la funció del mestre es descobrir els interessos que tenen els alumnes i adaptar els continguts a ells. Les experiències de la vida quotidiana són més capaços de despertar l'interès que les lliçons proporcionades pels llibres. La naturalesa, la vida, els homes, els esdeveniments seran els nous continguts. El llibre ja no és important, ara fa de suport per aprendre. L'educació és un procés per desenvolupar qualitats creadores en el nen.
- **Mètodes d'aprenentatge:** s'introdueixen les activitats a l'aire lliure per a fomentar la imaginació, l'esperit d'iniciativa i la creativitat. El nen s'ha d'iniciar en el procés de conèixer a través de la recerca, respectant la seva individualitat. No es tractava només que el nen assimili el contingut sinó que s'iniciï en el procés de conèixer a través de la recerca, respectant la seva individualitat. Això fa necessari tenir un coneixement més a fons de la intel·ligència, el llenguatge, la lògica, l'atenció, la comprensió, la memòria, la invenció, la visió, l'audició i la destresa manual de cada nen, per tractar a cadascú segons les seves aptituds. Es proposa la individualització de l'ensenyament.
L'escola serà una escola activa en el sentit d'incloure totes les formes de l'activitat humana: la intel·lectual, però també la manual i la social. Utilitzar amb fins educatius l'energia de l'infant.

5.5 L'Escola Nova a Catalunya

La Revolució Industrial va provocar un canvi molt important en l'educació perquè va influir en la mentalitat i la forma de vida de les persones. Aquest fet va exigir la renovació del sistema educatiu tradicional perquè no complia amb els nous objectius que se li demanàvem. Per aquest motiu, a Catalunya, aquesta escola va arrelar més que en altres llocs d'Espanya.

L'educació, a Catalunya a finals del segle XIX i principis del XX, era molt precària, faltaven escoles, els mestres estaven poc formats i l'índex d'analfabetisme era molt elevat.

La burgesia catalana necessitava un nou model educatiu que especialitzés i formés als treballadors per poder fer front als nous llocs de treball que estaven sorgint com els d'administratius i de treballadors no manuals. Es necessitava una mà d'obra alfabetitzada, qualificada i formada en diversos aspectes tècnics. D'altra banda, les noves masses obreres reclamaven una reforma profunda del sistema educatiu per garantir la formació dels seus fills i, d'aquesta manera, poder millorar la seva posició social.

La data de l'aparició de l'Escola Nova a Catalunya és l'any 1898, quan Francesc Flos i Calcat¹¹ funda l'Escola Sant Jordi i introdueix canvis en el sistema educatiu. El fet més destacat és que s'imparteixen les classes en català.

La renovació pedagògica catalana continua a principis del segle XX gràcies a la iniciativa particular de mestres, educadors i figures destacades del món cultural català que volen reformar els mètodes didàctics i pedagògics existents.

Es funden escoles que trenquen amb l'ensenyament tradicional:

- Francesc Ferrer i Guàrdia¹² obre l'Escola Moderna a Barcelona (1901), on s'hi imparteix un ensenyament inspirat en el lliure pensament, es practica la coeducació, s'insisteix en la necessitat de la higiene personal i social, rebutja els exàmens i qualsevol sistema de premis i càstigs, obre l'escola a les dinàmiques de la vida social i laboral, i organitza activitats de descoberta del medi natural. Els nens i nenes hi tenen una insòlita llibertat, fent jocs i exercicis a l'aire lliure, i un dels eixos de l'aprenentatge el constituïen les seves pròpies redaccions i comentaris d'aquestes vivències.
- Pau Vila¹³ crea a Barcelona l'Escola Horaciana (1905). El seu lema és "*ensenyar delectant*". Introdueix les visites a museus i fàbriques, la coeducació, els viatges i el fet d'estrènyer la relació amb les famílies.

¹¹ Fou un pedagog, cal·lígraf i escriptor català, fundador de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, del col·legi Sant Jordi i altres escoles

¹² Important pedagog anarquista i lliurepensador català. Va crear l'Escola Moderna que va significar una posada en pràctica de la seva pedagogia llibertària. També va exposar els seus principis pedagògics escrivint l'obra L'Escola Moderna.

¹³ Pedagog i geògraf

- Joan Palau i Vera¹⁴ funda el Col·legi Mont d'Or (1905). Hi treballa l'Eladi Homs¹⁵, introductor de les idees de John Dewey a Catalunya i inspirador de les primeres escoles d'estiu, fou també la primera escola on es va treballar amb el mètode Montessori.

El 1903, un grup de mestres públics volen renovar l'escola i organitzen una trobada a Girona, són les Converses Pedagògiques. Aquestes trobades s'estenen posteriorment a Figueres, Olot, Lleida, Tarragona i Barcelona. D'aquestes trobades neix la Federació de Mestres Nacionals de Catalunya a l'any 1908. S'adhereixen a les teories pedagògiques de l'Escola Nova i propugnen l'ensenyament en català.

Els mestres no estaven preparats per a impartir la nova educació perquè estaven molt mal formats. Per aquest motiu, Joan Bardina¹⁶, a l'any 1906 funda l'Escola de Mestres, la qual aposta per l'Escola Nova i una formació integral i dona una formació complementària als mestres que surten de les Escoles Normals de Magisteri. L'Ajuntament de Barcelona inicia el servei de colònies escolars per proporcionar uns dies de vacances dedicats a les activitats a l'aire lliure i a l'esport per als infants.

La Mancomunitat de Catalunya¹⁷ organitza la primera Escola d'estiu el 1914 per millorar la formació del professorat i escampar les idees de l'Escola Nova.

L'Ajuntament de Barcelona és un gran difusor de les idees de l'Escola Nova i engega un ambiciós pla de construccions d'escoles com l'Escola del Bosc i l'Escola del Mar.

La proclamació de la Segona República (14 d'abril de 1931) il·lusiona i dona esperança a bona part de la població. Volen que el mestre i el nen siguin els

¹⁴ Va ser un pedagog i geògraf d'origen veneçolà que va exercir la seva tasca professional a Catalunya.

¹⁵ Fou un mestre i pedagog català. Va estudiar als EUA. Adscrit a l'ampli corrent pedagògic de l'Escola Nova a la Catalunya de primers de segle XX, a més de les aportacions pedagògiques (difusor de l'obra i el pensament de John Dewey, del mètode Montessori, inspirador de l'Escola d'Estiu per a Mestres).

¹⁶ Pedagog i mestre de mestres que va revolucionar la pedagogia catalana de principis del segle XX. Va ser un cercador i suggeridor de nous camins socials, econòmics i polítics.

¹⁷ Entitat política catalana constituïda el 6 d'abril de 1914 per la unió de les quatre diputacions provincials catalanes.

primers ciutadans de la República. Creuen que invertir en educació és bàsic per modernitzar el país i assentar-hi una societat democràtica.

L'Estatut d'Autonomia de 1932 manté totes les competències de l'estat en ensenyament a Catalunya. L'Estat espanyol es reserva el dret de continuar creant i mantenint les seves pròpies escoles dins de Catalunya i assumeix tot el control de l'organització escolar mitjançant el dret exclusiu d'expedir els títols acadèmics i professionals i la responsabilitat de la inspecció d'ensenyament.

Només es reconeix a la Generalitat el dret a crear les seves pròpies escoles, a part del reconeixement del bilingüisme en l'ensenyament escolar. L'Estatut de 1932 estableix una doble xarxa educativa a Catalunya: l'estatal i la de la Generalitat. L'Estat espanyol no va aportar res econòmicament, la Generalitat solament pot comptar amb el seu pressupost. Malgrat aquesta limitació de base, la Generalitat de Catalunya recull i potencia tot el bagatge educatiu acumulat des de la primèria del segle XX fins arribar a formular i organitzar un dels plans educatius, el Pla General d'Ensenyament del CENU, més ben estructurats i progressistes de l'Europa dels anys trenta del segle passat i en el qual s'incorpora plenament les millores pedagògiques i el model escolar de l'Escola Nova.

A Catalunya hi ha tres xarxes d'escoles públiques; l'estatal, la de la Generalitat i les escoles de l'Ajuntament de Barcelona. També hi ha escoles religioses masculines i femenines, les acadèmies privades i les escoles racionalistes tutelades pels ateneus.

Tot i la diversitat d'escoles, la taxa d'analfabetisme a Catalunya és elevada per a un país industrialitzat europeu; l'analfabetisme afecta a la tercera part de la població i una quarta part de la població infantil en edat escolar no rep cap tipus d'ensenyament, està mal escolaritzada o corre pel carrer.

L'obra escolar de la Generalitat és enorme en el curt període de temps que actua. L'any 1931 es crea l'Escola Normal per formar els mestres que havien d'ensenyar a les escoles catalanes. El 19 d'abril de 1931 es dicta el decret de bilingüisme i el 7 de maig del mateix any es crea el Comitè de la llengua, que és l'organisme encarregat de la normalització de l'ensenyament en català, mitjançant la

publicació i difusió de textos escolars i de l'ensenyament de la llengua als mestres. La Generalitat reprèn les Escoles d'Estiu.

Tota aquesta tasca de difusió de les idees de l'Escola Nova s'escampa com una immensa taca d'oli dins l'ensenyament públic a Catalunya. Les propostes de pedagogs europeus com Montessori, Freinet, Decroly, Cousinet i els plans educatius com el pla Dalton o el mètode de projectes i altres eren coneguts i s'apliquen cada vegada a més escoles tant si són urbanes com rurals.

L'esforç i l'entusiasme que molts mestres públics de Catalunya dediquen a la renovació pedagògica i a promoure els ideals de llibertat i igualtat de la República entre el seu alumnat fan que el magisteri català sigui una de les professions més castigades pel franquisme.

6 DIFERÈNCIES ESCOLA TRADICIONAL I ESCOLA NOVA

ESCOLA TRADICIONAL	ESCOLA NOVA
Origen: segle XVII	Origen: segle XIX
Magistrocentrisme: el professor és el centre	Paidocentrisme: l'alumne és el centre
El mestre és el transmissor	El mestre fa de guia durant l'aprenentatge
Relació mestre – alumne = poder – submissió	Relació mestre – alumne = afecte, respecte i col·laboració
Memorització (verbalisme)	S'aprèn mitjançant l'experiència, l'observació i el raonament
Imitació i còpia	Expressió personal
Disciplina rígida i càstig. "La lletra amb sang entra".	Disciplina basada en l'acceptació, la llibertat i la coresponsabilitat. Importància del joc
Horaris rígids	Horaris flexibles
Uniformisme, tots són iguals	Personalització
Contingut basat en els llibres (enciclopèdisme)	Contingut enfocat en la vida quotidiana del nen
Currículum rígid, no fa adaptacions	Currículum flexible, els alumnes aprenen segons els seus interessos
No és inclusiva	És inclusiva

No atén a la diversitat	Atén a la diversitat, l'aprenentatge s'adapta a cada nen
En l'avaluació és molt important el resultat	Es valora més el procés que el resultat
Es fan exàmens	El professor avalua constantment
L'espai és l'aula	L'espai no és limita a l'aula, utilitza altres espais com patis, jardins, etc...

7 ESCOLA NOVA 21

Es va estenent la convicció entre els professionals de l'educació i la ciutadania que els mètodes tradicionals han quedat obsolets i que no es poden afrontar els grans reptes d'una societat canviant d'una manera accelerada amb estratègies pedagògiques antiquades que potencien el desinterès i el fracàs escolar.

Els impulsors de la renovació educativa volen superar la idea de l'escola com a simple transmissora de coneixements que es memoritzen i es reproduïxen. Tenen la nova missió de desenvolupar competències per a la vida canviant dinàmiques, metodologies, rutines, espais i el rol de mestre i alumne.

Aquest canvi l'afronta el programa Escola Nova 21 (EN21) amb quasi mig miler de centres educatius disposats a capgirar completament mètodes i estratègies i amb un únic objectiu comú: *"fer de l'aprenentatge una autèntica passió i una eina de futur eficaç"*.

7.1 Com neix?

L'any 2015, el Dr. Sobhi Tawil presentava l'edició catalana de l'informe de la UNESCO Repensar l'educació¹⁸. Al pròleg, la directora general, Irina Bokova deia: *"Hem de tornar a pensar en gran i imaginar de nou l'educació en un món canviant"*. Amb aquestes paraules convidava a transformar l'educació per transformar el món en què vivim.

EN21 neix amb la voluntat de catalitzar la voluntat de la transformació educativa. Una transformació que tant aviat parla del passat de Dewey, Montessori i Rosa Sensat com de l'avui, de l'escalfament global i de la intel·ligència artificial. Per això el nom es refereix tant a l'Escola Nova de fa 100 anys com el món d'ara, el

¹⁸ (UNESCO, 2015)

segle XXI. D'una banda, un món caracteritzat per reptes globals socials, mediambientals i econòmics sense precedents en un context de transformació tecnològica. L'educació ha de capacitar a les persones per poder viure en aquest món i fer front als reptes col·lectius. Per això Escola Nova, és el nom del moviment que planteja que l'escola no és preparació per a la vida sinó que és vida i s'ha de centrar en els infants i adolescents fent-los plens protagonistes del seu aprenentatge i alhora ha de ser un projecte viu en permanent evolució.

Fa més de 100 anys, John Dewey ja deia que *“si avui ja ensenyem als nens i a les nenes com els ensenyàvem ahir, els hi robem el demà”*. L'avui de Dewey ja fa molt que ha passat però encara ens trobem amb el mateix repte: *“transformar l'escola en un organisme viu en el que el coneixement creix i es genera”*.

El moviment de l'Escola Nova 21 neix amb l'objectiu de que qualsevol infant de Catalunya, sense importar el seu context ni condicions, pugui accedir a les experiències d'aprenentatge que enforteixin el seu potencial educatiu en el marc de “l'escola avançada” .

El programa d'EN21 es presenta de la mà del seu director, Eduard Vallory, el mes de maig de 2016. Vol promoure el canvi amb un programa d'accions durant 3 anys. El programa finalitza el 4 de desembre de 2019 amb la conclusió que tota escola es pot actualitzar i per aquest motiu fa una crida per establir un pla de país per actualitzar tot el sistema educatiu en els pròxims 10 anys.

7.2 Qui en forma part?

EN21 és una aliança d'entitats i escoles que tenen com a objectiu fer créixer les accions del canvi educatiu. Des d'un marc comú, el programa vol crear les condicions perquè les escoles amb pràctiques avançades es consolidin i millorin, interactuant entre elles i generant un ecosistema educatiu que doni respostes a les necessitats educatives del segle XXI. El programa està impulsat pel Centre UNESCO de Catalunya¹⁹, la Fundació Jaume Bofill, la Universitat Oberta de

¹⁹ Es va crear l'any 1984, amb l'objectiu de contribuir a potenciar la presència de llengua i cultura catalanes a l'àmbit de la UNESCO i difondre i promoure els valors, projectes i iniciatives de la UNESCO a Catalunya.

Catalunya (UOC), la Diputació de Barcelona i EduCaixa²⁰ amb el suport de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica, la Fundació.cat²¹, la Fundació FemCAT²², el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya i el Consorci d'Educació de Barcelona (Generalitat de Catalunya i Ajuntament de Barcelona).

7.3 Què pretén?

EN21 en un període de 3 anys, pretén canviar la manera d'educar a Catalunya. Per això ha pretès:

- Actualitzar què s'entén per “educació de qualitat” al segle XXI, generant una presa de consciència social i un consens ampli sobre la necessitat, la urgència i la direcció de la transformació educativa, amb l'objectiu que esdevingui política pública.
- Posar en marxa accions de canvi del model educatiu d'un ampli nombre d'escoles i instituts, de la mà de centres educatius que ja hi estan treballant i que contribueixen a fer-lo possible.
- Posar en valor el treball de moltes escoles i docents que estan duent a terme aquesta actualització, generalitzar i desenvolupar col·laborativament procediments i eines.

7.4 Dades generals

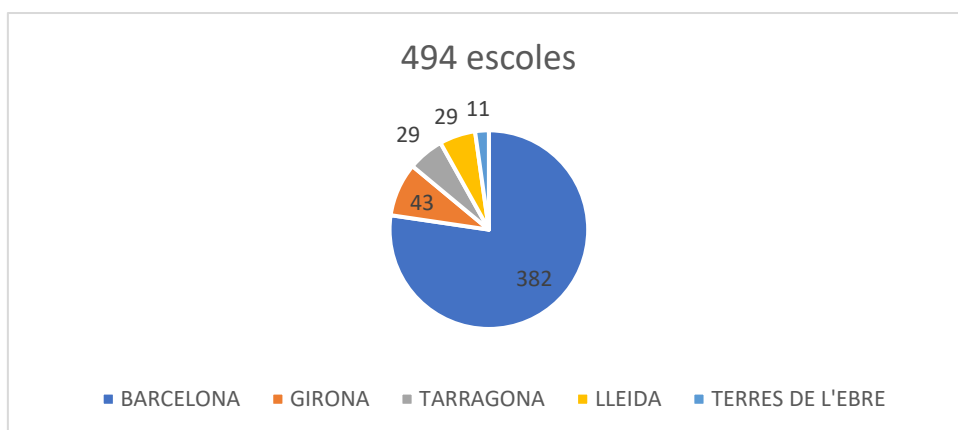
Han participat 494 escoles i instituts, dels quals 25 són centres impulsors i 30 són centres de referència. El 68'37% són centres de titularitat pública i el 31.63% són concertats.

Els 25 centres impulsors són escoles que algunes ja treballaven aïlladament o petites xarxes d'instituts que treballaven conjuntament, compartint mètodes i idees.

²⁰ Impulsen la formació docent i d'equips directius per ajudar-los a donar resposta als nous reptes de l'educació del segle XXI

²¹ Entitat privada, sense ànim de lucre ni filiació política, titular del domini .cat, la qual s'autofinança mitjançant la venda del domini .cat.

²² Fundació privada i independent, agrupa empresaris i empresàries amb la missió de fer de Catalunya un dels millors països del món

1 Dades extretes del Resum final programa EN21

Els 30 centres representatius del país són:

- 5 centres de màxima complexitat
- 23 centres públics
- 7 centres concertats

Dels quals:

- 16 centres són d'infantil i primària
- 5 centres de secundària
- 9 centres de primària i secundària

I es troben:

- 21 centres a la demarcació de Barcelona (6 a Barcelona ciutat)
- 3 centres a Tarragona, 3 a Lleida i 3 a Girona

7.5 Horitzó de canvi

L'Agenda 2030 de la Unesco demana un canvi de model educatiu que garanteixi una educació de qualitat per a tothom.

Què aprenem: La finalitat de l'educació ha de ser la formació integral de la persona, el que comporta el desenvolupament de competències per a la vida, incloent els 4 pilars de l'aprenentatge (UNESCO):

Aprendre a conèixer: adquirir els instruments per a dominar el coneixement i la seva comprensió, més que no saber una gran quantitat de conceptes, ja que convé més fonamentar les bases per a un aprenentatge al llarg de la vida que no treballar temes massa extensos. Així també s'aprèn a ser més autònom.

Aprendre a fer: desenvolupar habilitats per a poder actuar sobre l'entorn i treballar en equip, ja que el món canvia molt ràpidament i s'ha de saber com adaptar-se a les noves situacions.

Aprendre a viure junts: adquirir els valors dels drets humans, dels principis democràtics, la pau, la cooperació en tots els nivells, l'entesa intercultural i el desenvolupament sostenible.

Aprendre a ser: amb els tres eixos anteriors l'alumnat ha de ser capaç de formar la seva personalitat, amb pensament autònom i crític alhora que és responsable de les seves decisions preses amb criteri propi.

Com aprenem? Les pràctiques d'aprenentatge han de respondre al coneixement sobre com les persones aprenen. Hi ha 7 principis d'aprenentatge:

- **L'alumnat és el centre de l'aprenentatge**, i cal estimular la seva implicació i participació activa, ajudant a que compreguin la seva pròpia activitat en tant que persones que aprenen.
- **El procés d'aprenentatge és de naturalesa social**, pel que cal fomentar l'aprenentatge col·laboratiu.

- **Les emocions i la motivació són part integral de l'aprenentatge**, pel que cal generar sintonia amb les motivacions de l'alumnat i donar importància a les seves emocions.
- **S'han de tenir en compte les diferències individuals de l'alumnat** i també els coneixements previs de cada persona.
- **L'esforç i l'afany de superació de l'alumnat és clau per a l'aprenentatge**, però sense una sobrecàrrega o pressió excessiva, ni a través de l'avorriment o la por.
- **L'avaluació continuada afavoreix l'aprenentatge**, sobretot si es desenvolupa a partir d'expectatives clares, estratègies coherents i amb un fort èmfasi en la retroalimentació formativa.
- **L'aprenentatge es basa en construir connexions horitzontals** entre àrees de coneixement i activitats, que s'han de promoure tant dins l'escola com en connexió amb la resta de la comunitat educativa i de la societat.

7.6 Què són les xarxes?

Les xarxes són espais d'acompanyament, orientació i impuls dels centres educatius cap al marc de l'escola avançada, aportant mecanismes de reflexió conjunta, formació i metodologia contrastada per a l'assoliment dels objectius de canvi de cada centre.

A les xarxes, els centres educatius s'agrupen per proximitat territorial. El resultat d'aquesta agrupació ha generat xarxes riques i diverses, que barregen projectes educatius, formes de titularitat i nivells educatius.

S'han estructurat 64 xarxes locals. Cada xarxa local està formada entre 4 i 16 centres educatius. El director i un membre de l'equip impulsor del canvi al centre assisteixen a les trobades presencials en representació de cada centre educatiu.

Les xarxes han tingut dos objectius principals:

1. Orientar els centres cap a l'horitzó del canvi de model: una educació de qualitat per a tothom. Rúbrica del canvi²³

²³ És una eina d'orientació i autoavaluació per als processos de transformació educativa de les escoles i instituts. Es complementa amb el Manual per a Entorns d'Aprenentatge Innovadors, que

2. Contribuir a l'empoderament dels centres en la gestió del seu procés de canvi. L'espiral d'indagació²⁴

Fases de les trobades de xarxa

	FASE 1 Creació de les condicions per al canvi Març 2017-Juny 2018 7 TROBADES	FASE 2 Empoderament progressiu per al canvi Setembre 2018-Juny 2019 5 TROBADES
OBJECTIU 1	<ul style="list-style-type: none"> Debat sobre els reptes del segle XXI i l'educació com a bé comú. Reflexió sobre el propòsit de l'educació. Relació dels centres de la xarxa amb l'horitzó del canvi de paradigma. Concreció de l'horitzó del canvi de paradigma: la Rúbrica del canvi. 	<ul style="list-style-type: none"> Concreció de propòsits de canvi per part dels centres i relació amb l'horitzó del canvi de paradigma. Reflexió i debat sobre un tema d'interès relacionat amb l'horitzó del canvi de paradigma escollit per la xarxa.
OBJECTIU 2	<ul style="list-style-type: none"> Introducció de les fases del procés de canvi. Creació de l'equip impulsor del canvi. Creació d'una nova visió per al centre. Introducció a l'Espiral d'Indagació: un model d'indagació col·laborativa per a la millora contínua de l'aprenentatge al centre. Reflexió sobre la xarxa com a espai d'impuls per al canvi. 	<ul style="list-style-type: none"> Com passar a l'acció: el "provar per aprendre" i "l'escalar per transformar". Feedback entre centres sobre accions de canvi dutes a terme principalment amb l'Espiral d'Indagació.

7.7 L'avaluació

El dia 4 de desembre de 2019 es va celebrar l'acte de cloenda del programa EN21 en el que és van presentar unes conclusions provisionals. Al llarg del 2020 sortiran les definitives.

L'avaluació s'ha encarregat a un equip extern expert en avaluació, i ha incorporat la participació de diferents professionals i experts. L'avaluació també ha implicat al Departament d'Educació tant en l'elaboració d'instruments d'avaluació com en la interpretació i anàlisi del coneixement i dades generades. Més concretament hi han participat la Direcció General d'Innovació, Recerca i Cultura Digital, la Sub-

ajuda a la fonamentació reflexiva per a l'acció als centres que comencen un procés de canvi. <https://rubricadecanvi.cat/intro>. Annex 4

²⁴ És una metodologia d'indagació en equip que té per objectiu la millora dels aprenentatges de tots els alumnes. Es proposa com a eina de millora per a la transformació dels centres educatius que formen part de les xarxes locals de transformació educativa. Annex 5

direcció General de la Inspecció d'Educació, i la Sub-direcció General de la Funció Directiva i Lideratge Pedagògic.

L'avaluació ha consistit, entre d'altres, en les següents tasques:

- Revisió de documentació i dades produïdes durant els 3 anys d'existència d'EN21.
- Construcció d'un instrument per identificar i evidenciar el desenvolupament de canvis en els centres educatius de la Mostra en el marc de la Rúbrica de canvi.
- Construcció d'instruments per a l'avaluació de les eines del protocol de canvi de la Mostra d'EN21 i dels seus resultats esperats.
- Organització i dinamització de dues sessions d'avaluació per cada centre educatiu de la Mostra.
- Construcció d'un qüestionari per als centres de les Xarxes locals que s'ha enviat a 337 equips impulsors.
- Realització de 6 grups focals.

L'avaluació ha demostrat l'eficiència de les dues estratègies desplegades per Escola Nova 21 per promoure un canvi de model educatiu: intensivament a través de la Mostra i orientant a través de les Xarxes.

L'avaluació indica que els centres de la Mostra valoren que en dos terços de les dimensions analitzades s'ha produït un canvi molt significatiu en aquests tres anys, que han modificat un 40% dels horaris lectius dels centres. També destaca que els canvis es donen similarment en centres de diverses tipologies. Al mateix temps, el més destacat de la participació a les xarxes és que ha permès als docents establir relacions amb altres centres educatius i aprendre d'experiències i reflexions compartides per al canvi: un 90% dels centres analitzats ho valoren especialment i diuen que han dut a terme accions de sensibilització per al canvi.

L'àmplia mobilització d'aquests tres anys mostra que el canvi de paradigma educatiu es percep com una necessitat urgent de possibilitar que tots els nois i noies gaudeixin d'uns aprenentatges que responguin al món d'avui i que permetin millorar-lo. Així doncs, per garantir el dret de tot infant a una educació

integral de qualitat, el canvi de model educatiu hauria d'esdevenir política pública perquè arribi a tota escola i institut.

L'experiència dels tres anys de treball conjunt amb diversos governs de les administracions educatives i locals ha fet veure que, per aconseguir el 2030 l'objectiu que totes les escoles siguin equivalents en qualitat educativa, calen accions concretes des de polítiques transversals i de llarg termini que vagin més enllà d'una legislatura. Per això es planteja la necessitat d'un gran acord d'actualització educativa que treballi amb els docents i els centres dotant-los de suport, formació, recursos, autonomia i corresponsabilitat, prioritzant aquells d'entorns més necessitats, i des d'una acció interinstitucional de les diverses administracions públiques, arrelada a cada municipi.

PART PRÀCTICA

Per poder realitzar la part pràctica del treball vaig anar a parlar amb la directora de l'escola. Vaig contactar amb ella via correu electrònic i al cap de pocs dies em va citar. Una vegada explicat què volia fer em va donar permís i tot tipus de facilitats.

Primer que tot, em vaig haver d'informar què feien i com treballaven a l'escola i què millor que buscar la informació en la seva pàgina web, notícies aparegudes en premsa, etc..

La major part de la informació de la part pràctica l'he extret de les enquestes passades a la població en general, mestres, pares i exalumnes.

L'enquesta de la població en general m'ha servit per saber què en pensa la gent de l'escola i de la metodologia que utilitza.

1 ESCOLA LA CANALETA

1.1 Context

Població (2019): 22.187 habitants Superfície (km²): 21,64

Altitud (m): 45 Longitud (°): 1,146861 Latitud (°): 41,111328

Vila-seca pertany a la comarca del Tarragonès i forma part de la Costa Daurada.

El municipi limita amb les poblacions de Reus, la Canonja, Cambrils i Salou. La seva configuració territorial es distribueix en tres nuclis de població: Vila-seca, la Pineda (a la costa) i la Plana (al nord).

El motor econòmic del municipi es fonamenta en el sector industrial de la química i del metall, el turisme, gràcies al nucli de la Pineda amb tots els seus equipaments hotelers, i en menor mida el comerç. Destaca com un dels motors econòmics del municipi el parc d'atraccions Port Aventura, que comparteix territori amb Salou.

El municipi compta amb una gran quantitat d'equipaments que faciliten el dia a dia del qui hi viu o hi treballa i, per tant, ofereix un gran nombre de serveis: un conservatori de música, una biblioteca pública, 4 centres cívics, un centre de formació d'adults, 7 escoles d'infantil i primària, 2 instituts, 5 llars d'infants, la

Facultat de Turisme i Geografia de la URV, una ludoteca, un centre de salut d'alta resolució, un centre de dia, una residència d'avis, una deixalleria, piscines, poliesportiu, oficina de turisme, policia local, tanatori....

1.2 L'escola

L'escola la Canaleta és una de les set escoles que té el municipi de Vila-seca

"La Canaleta és en si un pas d'aigua, un pas d'aigua que ens porta i ens condueix a la riquesa de la vida".

Josep Poblet, en aquell moment alcalde de Vila-seca, va pronunciar aquestes paraules l'11 de març de 2015 en la inauguració oficial del centre, destacant el seu nom com a símbol del que l'edifici acull, l'ensenyament dels infants. El nom el va decidir l'ajuntament, la directora de l'escola diu que ho va fer "*un consell de savis*".

Durant 5 anys, l'escola la Canaleta, va ocupar dues aules de l'escola Miramar. Va començar a funcionar el curs 2009-2010 amb 41 alumnes d'entre 2 i 3 anys i 4 mestres.

L'escola neix amb la intenció de contribuir al desenvolupament integral dels seus alumnes (vessant emocional i afectiva, física i motora, social i cognitiva), proporcionant un clima de confiança a l'aula i a la resta d'espais amb els que comptava, amb la idea de que se sentissin acollits i amb expectatives d'aprenentatge.

El 18 de març de 2011 es firma el conveni de col·laboració entre el Departament d'Educació i l'Ajuntament de Vila-seca per a la construcció del nou edifici i d'aquesta manera donar continuïtat al projecte.

El 27 de juny del 2013 es va constituir com a Comunitat d'Aprenentatge²⁵ (ho explicaré més endavant) perquè la participació de la comunitat era molt activa i els identificava.

El curs 2014-2015 ja van poder gaudir del nou edifici. En aquell moment tenien dues línies des de P3 a 3r de primària. Està considerada una de les escoles de fusta

²⁵ Per a constituir-se com una Comunitat d'Aprenentatge s'ha de seguir un procés (Annex 2)

més grans d'Espanya, ocupant 3.500 m², dins un solar de 8.058 m², cedit per l'Ajuntament. (Annex xxx fotografies i plànol del centre)

El curs 2017-2018 inicien el cicle superior i per això tenen que reformar el projecte educatiu que els permetrà *“formar els alumnes com els ciutadans competents, lliures, crítics, autònoms, solidaris i responsables que desitgem que arribin a ser”*.

En l'actualitat tenen 2 línies en tots els nivells des de P3 fins a 6è. L'horari lectiu es de 9 a 12.30 h i de 15 a 16.30 h. Ofereix els servei de menjador amb cuina pròpia, servei d'acollida de 7.30 a 9.00 h i de 16.30 a 18.00 h. Realitza activitats complementàries com celebració de festes tradicionals, participa en el Pla Educatiu d'Entorn (estudi assistit, audicions, teatre, intercanvi literari, cantata de Sant Jordi,...), activitats conjuntes amb la residència d'avis, sortides pedagògiques, colònies des de P4, sortida final de curs de P3 amb les famílies, programa de reutilització de llibres de text, formació d'adults: xerrades o cursos organitzats per les pròpies famílies. Oferta d'activitats segons demanda. Imparteix activitats extraescolars com: anglès, escacs, música, bàsquet, taekwondo, futbol, multiesport, gimnàstica rítmica, robòtica, ballet, ball modern, sevillanes, guitarra, zumba, patinatge i natació.

La mateixa escola, en el seu projecte educatiu, diu que té famílies que majoritàriament han nascut a Vila-seca o que fa almenys 5 anys que viuen al poble, amb estudis de graduat escolar i que tenen feina fixa. La seva llengua habitual és el castellà i l'utilitzen en el seu ambient familiar. Els alumnes quan arriben a l'escola són castellanoparlants i per això se'ls ha de motivar constantment perquè es comuniquin en català.

El projecte de fer una escola diferent va sorgir quan a la directora del centre li proposen dirigir la nova escola. Ella ens ho explica amb aquestes paraules:

“ Bé, jo venia d'una escola que acabava de néixer i que ja funcionava per projectes i quan em van proposar començar aquesta, vaig pensar que era la millor manera d'ensenyar”.

Els mestres que hi treballen defineixin l'Escola la Canaleta així:

És l'escola del futur, oberta, respectuosa, innovadora, creativa i un lloc de creixement on es busca l'excel·lència educativa. . La nostra prioritat són els infants que són els protagonistes, sempre respectant el ritme de cadascú i on tothom té el seu lloc.

Les principals raons per les que els pares van portar els seus fills a l'escola es perquè pensen que és la més innovadora per la seva metodologia activa i pel projecte educatiu que desenvolupa.

El 96% dels pares estan contents amb l'escola perquè està complint amb les seves expectatives i creuen que els seus fills són feliços. Consideren que hi ha molt bona relació escola-família.

Els exalumnes també tenen un bon record de la seva escola i troben a faltar la seva manera d'ensenyar tot i que s'han adaptat sense cap problema a l'institut.

1.3 Què és una Comunitat d'Aprenentatge?

L'escola La Canaleta es va constituir com a Comunitat d'Aprenentatge el 27 de juny de 2013 en Assemblea General.

Una Comunitat d'Aprenentatge és un model de centre participatiu obert a la comunitat, en el marc de l'escola inclusiva, per donar resposta de forma igualitària als reptes i necessitats que es plantegen en l'educació del segle XXI.

El Departament d'Educació, en el seu Pla per a la llengua i la cohesió social, promou les Comunitats d'Aprenentatge com a model de centre inclusiu i acollidor. És un projecte de transformació de centres educatius que es basa en l'aprenentatge dialògic i la participació de la comunitat (professorat, famílies i agents educatius del territori) per aconseguir un doble objectiu: l'èxit educatiu de tot l'alumnat i la millora de la convivència en els centres.

Les Comunitats d'Aprenentatge es basen en la participació dels voluntaris, que s'organitzen en comissions amb un objectiu definit.

Inicialment, es van constituir dues comissions: la del voluntariat i la de la Festa del Somni.

El 14 de desembre de 2013 es va celebrar la Festa dels Somnis on tots els alumnes i membres de la Comunitat (professorat, familiars voluntaris i voluntaris

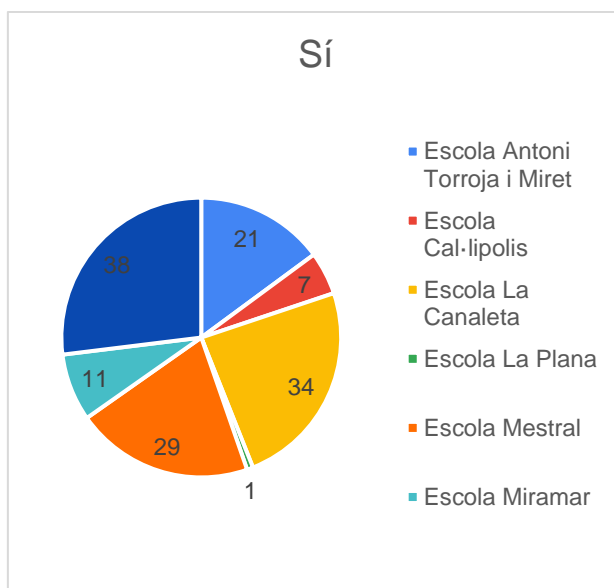
externs) van somiar com volien que fos l'escola. Aquests somnis es van classificar i es van crear un seguit de comissions per poder-los dur a terme.

El voluntariat és la peça clau en el projecte de les Comunitats d'Aprenentatge. Pot ser voluntari qualsevol persona que vulgui participar en el projecte, amb el seu compromís d'implicació en les actuacions d'èxit definides o en la consecució dels somnis.

La directora ho explica amb aquestes paraules quan li vaig fer l'entrevista:

“Som Comunitat d'Aprenentatge i això vol dir que obrim una mica més l'escola a les famílies i que poden entrar com a voluntaris o com efectivitats. Ser comunitat implica desenvolupar actuacions d'èxit, algunes són les tertúlies literàries, llavors nosaltres fem una sessió setmanal en la que es llegeixen clàssics. Fem grups interactius que aquest any no n'estan fent perquè hem canviat els espais i ens interessa més. En els grups interactius entraven voluntaris a la classe i ens ajudaven a dinamitzar activitats que programava el mestre. També hi ha la biblioteca tutoritzada que és obrir la biblioteca una tarda a la setmana perquè els nens, que decideixi l'escola, puguin fer deures i la resolució ideològica de conflictes amb tot el tema de violència zero”.

Més de la meitat de la gent enquestada sí sap que és una Comunitat d'Aprenentatge (57%) i els qui millor ho saben són els qui han estudiat o portarien els seus fills al Sant Bernat seguits de la Canaleta.

1.4 Què fan?

1.4.1 Educació infantil

La metodologia de treball dins de l'aula és el treball per racons. Els alumnes es mouen lliurement per l'aula i van al racó on es senten més a gust. La mestra els va motivant per a que intentin passar per tots els racons.

Hi ha diferents espais, de manera globalitzada, per desenvolupar l'autonomia, la identitat personal i la confiança d'un mateix, a través de 7 racons:

- **RACÓ COGNITIU:** es treballen conceptes propis de l'escriptura, la lectura i les matemàtiques. L'entorn és ple de lletra impresa, els nens i les nenes tenen interès i curiositat per descobrir per què serveix i com funciona i això es aprofitat pels mestres per acostar-los al món escrit: contes, cartells, revistes, publicitat... Coneixen i interpreten l'entorn a través de les matemàtiques: quantificant, mesurant, fent prediccions, comprovant i oferint als infants materials diversos que els apropin a la realitat.
- **RACÓ DEL JOC SIMBÒLIC:** fan ús de la fantasia, la improvisació i la creativitat a través de diferents propostes: cuineta, metges, animals, construccions, disfresses...
- **RACÓ DEL LLENGUATGE PLÀSTIC:** Experimentar amb diferents tècniques plàstiques com el dibuix, la pintura, el collage, l'estampació..., exercitant destreses manuals i potenciant la creativitat.
- **RACÓ DE DESCOBERTA DE L'ENTORN:** Aquest racó inclou el **RACÓ NATURALISTA** i el **RACÓ D'EXPERIMENTACIÓ**. A través de l'exploració i manipulació, els infants observen i identifiquen diferents elements de l'entorn natural: plantes, insectes, aigua, sorra, petxines, pals, pedres...amb diferents eines: lupes, pinces, balances...i després ho recullen en un full de treball.
- **RACÓ TIC / TAULA DE LLUM:** Al racó TIC es treballa la coordinació óculo-manual amb el ratolí (clicar i arrossegar) a través d'activitats lúdiques pensades per treballar continguts concrets. A la Taula de Llum s'experimenta amb diferents materials (sorra de colors, papers, bales,...) i realitzen composicions amb diferents materials, fent grafismes lliures i payoutats (nombres, lletres)...
- **RACÓ DE LA CALMA:** en aquest racó els nens treballen les emocions.

- Altres activitats que realitzen són: l'anglès, la música, la psicomotricitat, l'educació plàstica, els racons interactius, el protagonista de la setmana, treball per projectes, tertúlies literàries dialògiques, l'hora del conte i treball de les emocions.

1.4.2 Educació primària

- **Àmbit de llengües**

La idea principal és que els alumnes puguin utilitzar normalment i de manera correcta el català i el castellà, i puguin comprendre i emetre missatges orals i escrits senzills en anglès.

El treball de totes les llengües s'organitzaran en tres dimensions:

- la comunicativa: basada en continguts que treballen sobre parlar i conversar, escoltar i comprendre, llegir i comprendre, escriure, i el coneixement del funcionament de la llengua.
- la literària: els continguts treballats tracten sobre el gust per la lectura i la comprensió dels textos o obres llegits, l'ús de la biblioteca, l'escriptura de textos narratius i poètics...
- la plurilingüe i intercultural: planteja continguts relacionats amb els usos socials en contextos multilingües, el coneixement i respecte cap a altres llengües, la comparació de les diferents llengües que es troben en l'entorn més proper.

També treballen:

- **Grups interactius:** Reforcem continguts treballant de manera cooperativa, en grups petits heterogenis. Cada grup està dinamitzat per un voluntari que procura que tothom participi i que l'activitat es desenvolupi correctament.

El mestre programa i supervisa les activitats i el funcionament de les sessions.

Es treballen continguts de les diferents àrees i es realitza una sessió per setmana.

- **Tertúlies literàries dialògiques:** Amb el mestre/a com a moderador, els alumnes llegeixen, reflexionen i aprofundeixen sobre temes universals a través

d'obres de la literatura clàssica (Les aventures de Tom Sawyer, La vuelta al mundo en 80 días, Tirant lo Blanc, La isla del tesoro ...)

▪ **Llengua estrangera:** Anglès. A l'etapa de l'educació primària continuem la sensibilització cap a la llengua anglesa. Ho fan a partir de llibres, cançons i jocs que ajuden a interioritzar paraules, expressions i sons. També aprenen a valorar la llengua com una eina de comunicació i a respectar altres cultures.

- **Projectes de treball**

Els projectes de treball parteixen d'un tema o problema real i actual que afecta la societat. Mitjançant la realització del projecte s'assoleixen continguts de les àrees de MEDI, LENGÜES, MATEMÀTIQUES i en ocasions, d'altres especialitats.

A l'hora de realitzar el projecte, els alumnes treballen tant de forma individual com en grup. Es potencia la reflexió i el desenvolupament de l'esperit crític mitjançant activitats diverses: visualització de vídeos, converses, debats, observació d'imatges...

La cerca d'informació i la selecció d'aquesta és un altre pilar essencial dels projectes. Els nens i nenes busquen informació a llibres, documents, Internet... i la utilitzen per anar construint el seu propi coneixement.

Els projectes de treball fan protagonista a l'alumne del seu propi procés d'aprenentatge, donen rellevància al treball cooperatiu, incentiven processos d'investigació i deixen avaluar què s'ha après i com..

- **Coneixement del medi natural, social i cultural**

Es treballen per projectes de treball i per centres d'interès. Centres d'interès: Es presenten a l'alumnat a partir de l'experimentació i amb activitats vivencials i significatives, intentant apropar-los al seu entorn.

- **Matemàtiques**

Els infants s'inicien en la resolució de problemes que requereixen la realització d'operacions elementals de càlcul, coneixements geomètrics i estimacions. Han de ser capaços d'aplicar els coneixements adquirits a les situacions de la vida

quotidiana. Els continguts a treballar són: numeració i càlcul; relacions i canvi; espai i forma; mesura; i estadística i atzar. Toquem les matemàtiques: les activitats amb caire manipulatiu, la intenció és que entenguin bé els conceptes abans d'aplicar-los de manera abstracta: unitats, desenes, centenes...; suma, resta, multiplicació i divisió; geometria...

- **Educació artística**

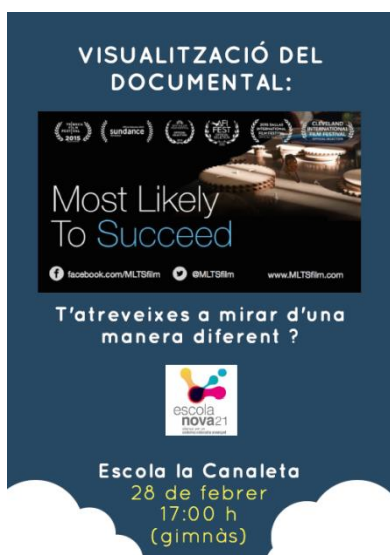
Els continguts d'aquesta àrea s'organitzen al voltant d'explorar i percebre i d'interpretar i crear.

- **Espai Artístic:** es treballen diferents tècniques plàstiques a través d'autors reconeguts mundialment. L'espai es divideix en 4 racons on es desenvolupen diferents activitats simultàniament.
- **Música:** Els alumnes aprenen les qualitats del so: escala musical (altura), intensitat (fort, mig fort i fluix), ritme (durada) i timbre (instruments).

1.5 La Canaleta i l'Escola Nova 21

La directora ens explica perquè es van adscriure al programa. Diu que necessitaven aprendre moltes coses encara i que el programa d'EN21 donava moltes eines per convidar a les famílies, als mestres i als alumnes a la reflexió, a pensar en quines coses es podien millorar. Ens comenta, una vegada finalitzat el programa, que han canviat moltes coses.

Per adherir-se al programa van tenir que apuntar-se, es va obrir una convocatòria i van haver de presentar un projecte educatiu i explicar el perquè volien formar part d'aquest programa. Els van agafar, bé, van agafar a totes les escoles que es van presentar.

El 28 de febrer de 2018 es va fer el visionat de la pel·lícula/documental "Most Likely To Succeed"; aquest visionat es va oferir a tota la comunitat educativa de Vila-seca.

Aquest documental és un recurs molt potent per a reflexionar sobre la necessitat i el sentit de la transformació del sistema educatiu.

Most likely to succeed és un llargmetratge documental que examina la història de l'educació als Estats Units i que revela les creixents

deficiències dels mètodes convencionals d'educació en l'innovador món d'avui. La pel·lícula explora nous enfocaments convincents que tenen com a objectiu transformar l'aprenentatge tal i com el coneixem avui dia. La pel·lícula segueix els estudiants en les aules de High Tech High, una nova escola innovadora a San Diego. Allà, en el transcurs d'un any escolar, dos grups d'estudiants de novè grau (equivalent a algun curs de Secundària nostre) prenen ambiciosos reptes, basats en projectes que promouen les habilitats socials enlloc de la memorització.

La directora m'explica que aquell dia no hi va poder ser perquè estava de baixa maternal i a més va ser un dia de nevada i no hi va anar molta gent. Ens comenta que es famílies que hi van anar van veure que un institut diferent podia ser possible i veuen que es pot aprendre d'altres maneres.

El 22 de novembre de 2018 es van reunir per definir la visió de l'escola que volien. La visió d'un centre és l'element que reflecteix el consens de la comunitat educativa sobre com ha de ser el centre educatiu en un futur determinat.

La visió de centre de La Canaleta és molt llarga però em van facilitar una part que reflecteix molt bé l'escola, la podem llegir en la següent imatge facilitada per la directora.

www.

“La Canaleta serà una escola al servei dels alumnes i els seus interessos, amb itineraris individuals, on els mestres els guiaran perquè siguin competents per la vida real i capaços d'habitar amb respecte el món: crítics, resolutius, respectuosos, bons comunicadors, segurs de si mateixos i feliços. Amb metodologies innovadores que facilitin l'aprenentatge de totes les intel·ligències. Tindrà espais ordenats i lluminosos, potenciant un ambient relaxat i de calma, el respecte pel planeta i la seva conscienciació, i gaudirà de més recursos TAC, espais polivalents i patis pedagògics. Les famílies formaran part de la vida quotidiana de l'escola i rebran informació del procés d'aprenentatge dels seus fills de manera directa i continuada.”

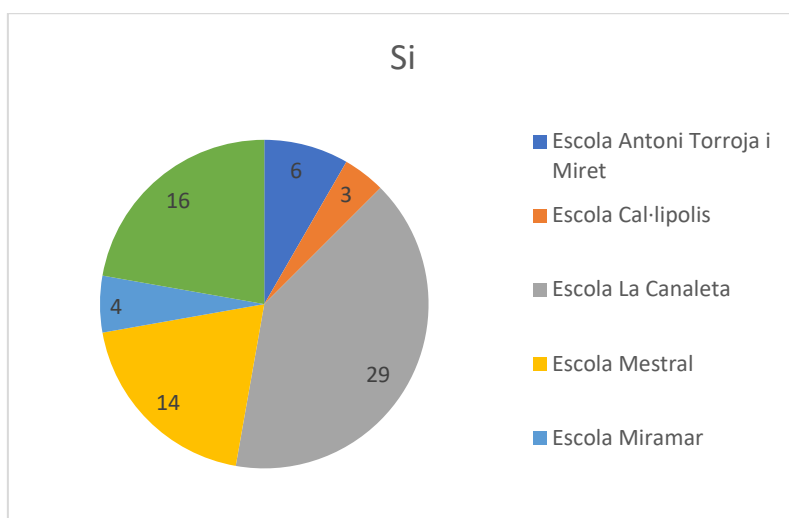
La trobada es va realitzar amb les famílies. Els mestres, prèviament, ja havien fet una visió de mestres, els alumnes una visió d'alumnes i per últim ho van fer les famílies. Amb totes les visions concretades, es va fer una festa i es va exposar les idees que s'havien extret. La conclusió va ser que “tots els nens volien aprenentatges més divertits, més motivadors, més experimentals, més de manipulació i les famílies, en definitiva, demanaven nens feliços”.

L'EN21 utilitza les eines de la Rúbrica del canvi i l'espiral d'indagació. Són uns indicadors, tant d'avaluació com de metodologia, com d'organització que permeten saber en quin punt està l'escola. La Canaleta, més o menys, estan a la meitat tirant cap a millor. Encara han de fer moltes coses. L'espiral d'indagació l'han fet servir algun cop perquè EN21 diu que l'han de fer servir, però l'escola creu que no és una eina útil. No la fan servir.

L'experiència ha estat molt positiva perquè els ha permès visitar escoles que funcionen molt millor, que funcionen així des de fa molts anys i a més a més això els ha permès conèixer persones i començar un nou projecte anomenat “un laboratori de transformació”, que és un projecte nou que implementa el Departament d'Educació i que ara els han proposat formar-ne part de manera activa, per tant els ajudaran a fer aquest canvi. La directora diu “per nosaltres és una meravella”.

Els canvis que han de fer és a nivell d'organització, de projecció, d'ensenyar l'escola, d'obrir-la més, de tenir-la més ordenada. Estan canviant les rúbriques, els informes perquè creuen que per ensenyar a una família com està el seu fill, no cal posar-li una nota sinó explicar el què sap fer i el què no.

La població enquestada de Vila-seca, la seva gran majoria (71%) no sap que és el programa d'EN21. Els que sí saben que és són els qui estudien o portarien els seus fills a estudiar a la Canaleta.

Els mestres que treballen a l'escola, la gran majoria (70%) tampoc havien sentit a parlar mai del programa fins que l'escola hi va entrar a formar part.

1.6 La metodologia activa participativa

(Procés de treball que concep als participants dels processos com a agents actius en la construcció del coneixement i no com a agents passius, simplement receptors; d'aquesta manera promou i procura que tots els integrants del grup participin.)

L'escola com a participant del programa d'EN21 utilitza una metodologia activa.

El 100% dels mestres pensen que la millor metodologia per aprendre és l'activa participativa. Molts d'ells (90%) no havia treballat mai amb aquesta metodologia, ho han fet quan han començat a treballar a l'escola. Diuen que és imprescindible

treballar així perquè és la millor manera de guiar als alumnes en el seu procés d'aprenentatge, fomentar l'esperit crític i el raonament. L'alumne és el protagonista.

El 100% dels mestres consideren que aquesta metodologia prepara bé als alumnes. També creuen que té més avantatges que desavantatges.

Avantatges

- Total llibertat d'aprenentatge i aquest és més proper a l'alumne perquè està basat en l'experiència, adaptat al ritme de cadascú i s'aprèn a través dels sentits.
- La metodologia respecta a l'infant que són els protagonistes del seu aprenentatge i en un futur seran capaços d'enfrontar-se als reptes i pensar per si mateixos.
- L'alumne aprèn a relacionar continguts, entén el que aprèn i no memoritza.

Desavantatges

- Tot és molt complex, requereix molt esforç i dedicació. S'ha de tenir moltes ganes de tirar endavant.
- L'avaluació és més complexa, no es coneixen els resultats reals acadèmics.
- Es requereix més formació ja que no és fàcil ensenyar un mètode que no has estudiat.
- Por a equivocar-se i desconfiança, a vegades, de les famílies.

En resum, els nens són més feliços, són lliures de triar les propostes que més els interessin i els mestres fan de guia i acompanyen en l'aprenentatge.

Treballen principalment per projectes i espais. Són més lliures a l'hora d'explicar i treballar el currículum.

Els pares saben de la metodologia activa que els nens i nenes aprenen millor fent activitats divertides i funcionals, no és memorística i està més enfocada a l'experimentació. Els nens i les nenes participen activament.

El 92% dels pares els hi agrada aquesta metodologia perquè els seus fills i les seves filles aprenen jugant, experimentant i divertint-se. Treballen d'una manera molt variada, sensorial, activa i estimulante.

El 85% dels pares creuen que aquesta metodologia prepara bé als alumnes perquè aprenent raonant i buscant informació. Estan molt motivats i surten preparats per buscar solucions als problemes de la vida.

En conclusió, és l'educació del futur.

Al 67% dels exalumnes els hi agradaria que l'institut utilitzés la mateixa metodologia de l'escola perquè és més fàcil d'entendre, es treballa per projectes i perquè s'aprèn d'una manera més amena i divertida i es continguts apresos no s'obliden.

Totes les respostes dels mestres, pares i exalumnes estan als annexos corresponents.

1.7 Èxit o fracàs?

Per poder fer aquest apartat vaig passar una enquesta als exalumnes de la Canaleta. La seva participació no ha estat molt gran però de les dades que tinc puc extreure que:

- ✓ El 100% dels exalumnes no han tingut cap problema per adaptar-se a l'institut.
- ✓ La gran majoria han tret bona o molt bona nota en les qualificacions (44% respectivament). Aquestes notes no són molt diferents de les que tenien a l'escola.
- ✓ El 55% dels alumnes els ha resultat normal el seguiment de les classes i a un 33'3% fàcil. Solament un 11'1% els hi ha resultat difícil.
- ✓ El 67% dels alumnes volen que l'institut utilitzi la mateixa metodologia que l'escola. El perquè és que és més fàcil, es treballa per projectes i tot el que s'aprèn no s'oblida.
- ✓ El 33'3% no volen utilitzar la mateixa metodologia perquè ara prefereixen treballar amb llibres i algú té ara millor nota.
- ✓ Els qui no volen utilitzar la mateixa metodologia a l'institut són els mateixos que no els hi agrada la metodologia de l'escola.

T'atreveixes a aprendre d'una manera diferent?

- ✓ Els exalumnes a la Canaleta utilitzaven fitxes i materials fabricats per ells mateixos, aprenien fent jocs i treballaven per projectes i racons, En resum, era més divertida.
- ✓ Ara troben a faltar els professors, els companys, que no hi havia deures i sobretot la manera d'aprendre.

A la directora de l'escola li vaig preguntar si els alumnes surten preparats per anar a estudiar a l'institut i en va contestar:

“Sí, nosaltres creiem fermament que els instituts acabaran canviant però de totes maneres els nens que surten d'aquí que ja són competents, són competents treballant amb un llibre com sense llibres o treballant de manera cooperativa. El que nosaltres intentem és que els nens no tinguin por a preguntar, que tinguin ganes de treballar, que tinguin ganes d'inventar coses i aquesta no por permet aprendre molt millor”.

I a la pregunta de com havien anat les notes als exalumnes em va contestar:

“Tots els nens que venen tant d'un institut com de l'altre em diuen que estan molt contents i els que no els agradava estudiar continuen sense que els hi agradi estudiar, jo no puc dir que hi hagi diferència”.

Per als mestres i la gran majoria dels pares l'escola és un gran èxit per la metodologia innovadora que utilitza.

Puc dir, una vegada analitzades totes les dades de les respostes de les entrevistes i enquestes que l'escola la Canaleta és un èxit per la seva metodologia.

CONCLUSIÓ

Quan vaig començar a pensar en el tema del treball, tenia molt clar que investigaria un tema relacionat amb l'educació. Sempre m'ha intrigat l'escola La Canaleta saber com funciona perquè es comenta que treballen per projectes i no utilitzen llibres, és a dir, utilitza una metodologia activa. Una cosa era tenir la idea i una altra començar a desenvolupar-la. Volia basar-me en la metodologia activa participativa però a mesura que m'anava endinsant en el tema em vaig adonar que no sabia res de res dels nous projectes d'educació com ara el programa de l'Escola Nova 21 i ni tenia idea de què era una Comunitat d'Aprenentatge. Ara, arribat en aquest punt, ja puc contestar la pregunta que dona nom al treball de recerca, t'atreveixes a aprendre d'una manera diferent?. Jo, sí. I tu?.

Arribat en aquest punt del treball i una vegada finalitzada la part teòrica i pràctica puc dir que ara ja sé que l'escola es divideix, entre altres tipus, en Escola Tradicional i en Escola Nova i poder enumerar les seves característiques. També he descobert i estudiat el programa de l'Escola Nova 21 que no s'havia que existia i sobretot he pogut veure el funcionament de l'Escola la Canaleta. Crec que els objectius estan més que complerts i explicats en el seu apartat corresponent.

Sempre he pensat que la metodologia activa participativa era fruit de la societat actual i de països molt més desenvolupats que nosaltres, com és el cas dels països nòrdics. M'he adonat que aquesta metodologia ja ve de lluny, ni més ni menys que del segle XIX i que Catalunya va ser pionera en implantar-la.

Per poder implementar aquesta metodologia hi ha d'haver un canvi fonamental en l'actitud dels alumnes i dels mestres que han d'adaptar el seu rol dins de l'aula com ja he explicat al llarg del treball. Al nostre país, aquest canvi va venir donat amb l'aparició de l'Escola Nova que sorgeix arran de les transformacions econòmiques i polítiques de l'època i volia transformar la societat a través de l'educació fins llavors molt tradicional. Aquest model d'escola s'ha recuperat i s'ha fet evolucionar per poder-la adaptar al segle XXI.

L'educació del segle XXI ha de sofrir una transformació i per aquest motiu apareix el programa de l'Escola Nova 21: Les escoles que si han adscrit han sofert un gran canvi però encara els hi queda molt camí per acabar aquesta transformació.

Aquí al poble, tenim l'Escola La Canaleta que va participar en aquest projecte però des del seu inici ja utilitzava una metodologia activa. La gent creu que és l'escola més innovadora del poble però en canvi és la segona en considerar-la que els seus alumnes surten millor preparats. La conclusió que extret d'això és que tots han escombrat cap a casa seva, és a dir, a l'escola que han estudiat.

També puc dir que tant els mestres, els pares i els exalumnes la consideren una gran escola sobretot per la metodologia que utilitza a l'hora d'ensenyar.

En conclusió, puc dir, que l'Escola la Canaleta és innovadora, propera, familiar, inclusiva, on la seva màxima prioritat són els infants. Resumint, és el model d'escola d'un futur molt pròxim.

Jo sí vull aprendre d'una manera diferent.

FONTS CONSULTADES (BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA)

- Ceballos, Á. (2004). La escuela tradicional. *Universidad abierta*, 1-11.
- Del Pozo Andrés, M. (2004). *La Escuela Nueva en España: crónica y semblanza de un mito. Historia de la Educación*. Universidad de Salamanca.
- Departament d'Educació de la Generalitat. (2019). Recollit de <http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/xarxacb/avaluarperaprendre/compartirobjectius/> (14/10/2019)
- Els mestres de la República a Manresa. L'Escola Nova*. (desembre / 2019). Recollit de <http://www.memoria.cat/mestres/content/el-context-educatiu-catalunya> (20/10/2019)
- Escola Nova 21*. (2019). Recollit de <https://www.escolanova21.cat/> (26/10/2019)
- Ferrière, A. (1971). *La escuela activa*. Madrid: Studium.
- González Agàpito, Josep; Marquès, Salomó; Mayordomo, Alejandro; Sureda, Bernat;. (2002). *Tradició i renovació pedagògica. 1898-1939. Història de l'educació a Catalunya, Illes Balears i País Valencià*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Jiménez Serradilla, M. (2004). *L'ESTAT DE L'EDUCACIÓ AL SEGLE XX A CATALUNYA EVOLUCIÓ DELS IDEALS IL·LUSTRATS*. Recollit de Pedagogia: http://www.epedagogia.com/articulos/ilustracion_catalunya.pdf (17/11/2019)
- kaser, L., & Halbert, J. (2017). *L'espiral d'indagació*. Recollit de Transformació educativa. Xarxa de docents: <http://transformacioeducativa.cat/espiralindagacio> (3/12/2019)
- La Canaleta. Comunitat d'aprenentatge*. (2019). Recollit de <http://www.lacanaleta.cat/> (12/12/2019)

Marquès i Sureda, S. (1986). L'Ensenyament a la Catalunya republicana. *Quaderns de Vilaniu*, p. 47-60.

Monés i Pujol-Busquets, J. (sense data). *Educació i Història: revista d'història de l'educació*. Recollit de Francesc Ferrer i Guàrdia i l'Escola Nova: <https://www.raco.cat/index.php/EducacioHistoria/article/view/235991> (28/12/2019)

Pinilla Pérez de Bustos, J. (2011). *La infància, una història fosca. Les condicions de vida dels nens a Catalunya a través dels segles*. Lleida: Pagès editors.

Rúbrica de canvi educatiu. (sense data). Recollit de <https://rubricadecanvi.cat/intro> (17/02/2020)

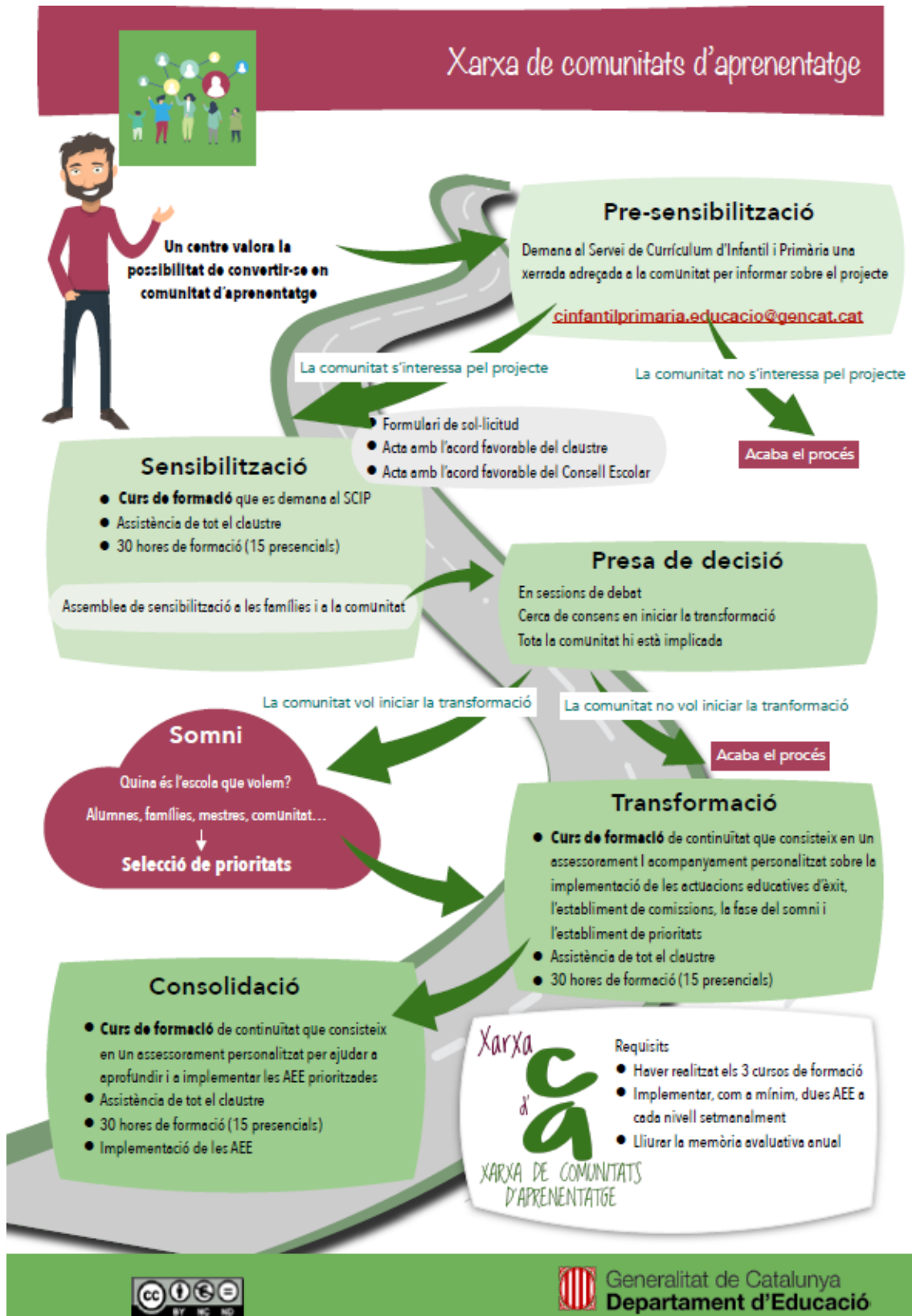
UNESCO. (2015). *Repensar l'educació. Vers un bé comú mundial*. Centre Unesco de Catalunya.

ANNEXOS

1 Els 30 principis de l'Escola Nova

DISTRIBUCIÓ	PRINCIPIS
ORGANITZACIÓ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Laboratori de pedagogia pràctica (necessari per la vida quotidiana) 2. Internat 3. En el camp 4. En cases separades 5. Coeducació.
VIDA FÍSICA	<ol style="list-style-type: none"> 6. Treballs manuals 7. Fusteria, camp i animals 8. Treball lliure 9. Gimnàstica natural (a l'aire lliure i conforme a la naturalesa de l'individu) 10. Viatges
VIDA INTELLECTUAL	<ol style="list-style-type: none"> 11. Judici i raonament 12. Cultura general y especialització 13. Fets i experiències 14. Activitat 15. Interessos espontanis (fomenta el treball lliure, elaborant activitats mitjançant fets i experiències generant cultura general i especialització, així cadascú tingui el seu propi judici i raonament)
ORGANITZACIÓ DELS ESTUDIS	<ol style="list-style-type: none"> 16. Treball individual 17. Treball col·lectiu 18. Horari de matins 19. Poques matèries per dia 20. Poques matèries per mes o trimestre (no es tan important que aprenguin poc de molt, sinó que aprenguin coneixements que veritablement els hi serviran el dia de demà en la seva vida quotidiana)
EDUCACIÓ SOCIAL	<ol style="list-style-type: none"> 21. República escolar (escola de tots) 22. Elecció de caps 23. Repartiment de càrrecs 24. Recompenses o sancions positives 25. Càstigs o sancions negatives (els diferencia la manera d'aplicar-les)
EDUCACIÓ ARTÍSTICA I MORAL	<ol style="list-style-type: none"> 26. Emulació (superioritat) 27. Ambient de bellesa (armonia, ordre) 28. Música col·lectiva 29. Consciència moral 30. Raó pràctica

2 Comunitat d'Aprenentatge

3 Visió de centre

camí a la nova escola

companys de camí

Ròbrica de canvi
Eina d'autorevisió i d'orientació pels centres educatius en el camí de la transformació.

Espiral d'Indagació
Metodologia de millora contínua basada en els 7 principis de l'aprenentatge.

Xarxa local de transformació educativa
Espai d'aprenentatge col·laboratiu entre centres per al canvi educatiu.

Marc d'escola avançada
Horitzó del canvi educatiu.

4 Rúbrica del canvi educatiu

<p>EIX 1</p> <p>Propòsit i plantejaments institucionals</p>	<p>CRITERI 1</p> <p>Orientació com a escola inclusiva i orientadora</p> 	<p>CRITERI 2</p> <p>Orientació a desenvolupar competències per a ser</p> 	<p>CRITERI 3</p> <p>Orientació a desenvolupar competències per a conviure</p> 	<p>CRITERI 4</p> <p>Orientació a desenvolupar competències per a fer i per a conèixer</p> 			
<p>EIX 2</p> <p>Procés de l'aprenentatge competencial: metodologia</p>	<p>CRITERI 5</p> <p>Les seqüències d'experiències d'aprenentatge</p> 	<p>CRITERI 6</p> <p>Les relacions interactives</p> 	<p>CRITERI 7</p> <p>La gestió social dels entorns d'aprenentatge</p> 	<p>CRITERI 8</p> <p>La utilització dels espais i el temps</p> 	<p>CRITERI 9</p> <p>L'organització dels continguts</p> 	<p>CRITERI 10</p> <p>L'ús dels materials curriculars i altres recursos didàctics</p> 	<p>CRITERI 11</p> <p>La funció de l'avaluació</p>
<p>EIX 3</p> <p>Procés de l'aprenentatge competencial: avaluació</p>	<p>CRITERI 12</p> <p>L'objecte i el propòsit de l'avaluació</p> 	<p>CRITERI 13</p> <p>La recollida d'evidències</p> 	<p>CRITERI 14</p> <p>La valoració de les evidències</p> 				
<p>EIX 4</p> <p>Gestió de l'organització</p>	<p>CRITERI 15</p> <p>Processos d'actualització dels elements del nucli pedagògic</p> 	<p>CRITERI 16</p> <p>Processos d'actualització de les dinàmiques dins l'entorn d'aprenentatge</p> 	<p>CRITERI 17</p> <p>Lideratge i organització formativa</p> 	<p>CRITERI 18</p> <p>Organització oberta</p> 			

La [Rúbrica de canvi](#) és una eina de reflexió i d'aprenentatge que té com a objectiu orientar el centre sobre la seva situació actual i poder prendre decisions per a la millora. Tanmateix, la Rúbrica no ofereix receptes de canvi ni un ideal a assolir, sinó que desgrana els elements de l'horitzó comú cap al qual orientar la transformació de manera que es puguin adaptar a la realitat del centre.

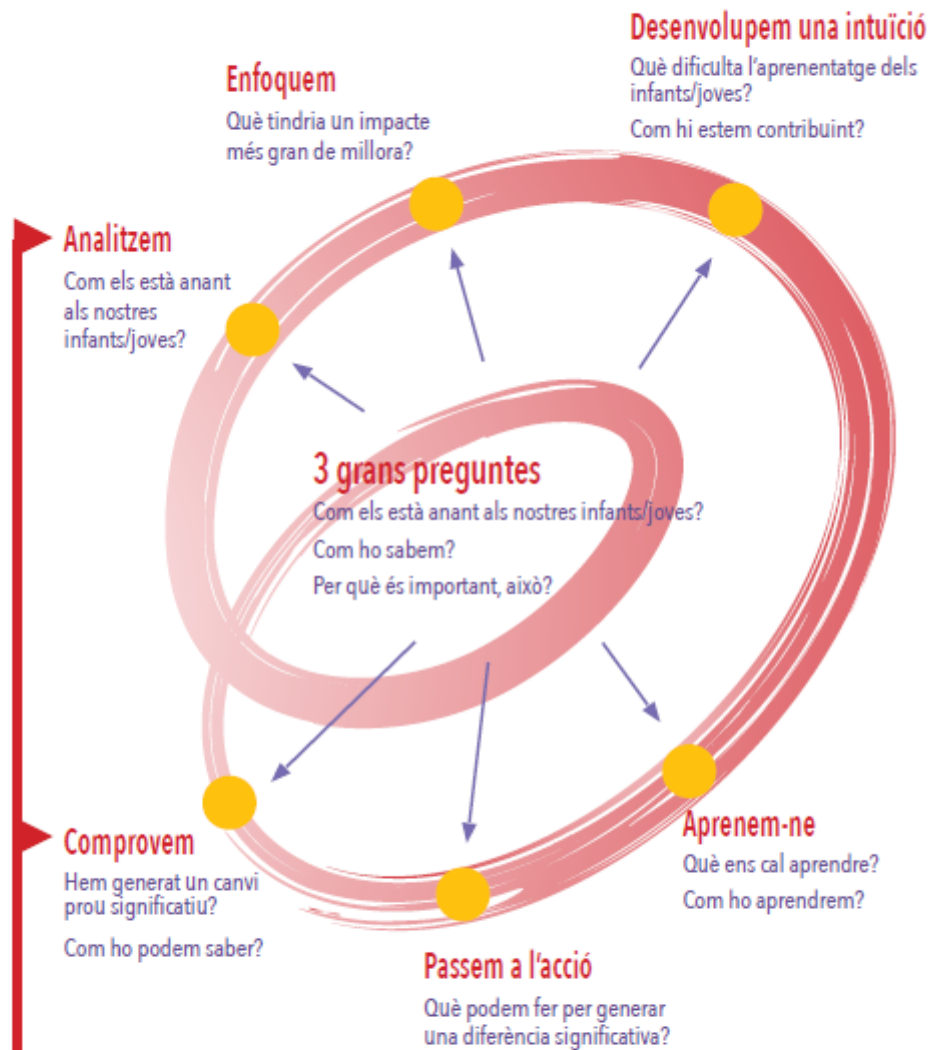
La Rúbrica de canvi ha estat elaborada al llarg de nou mesos per un equip format per directores, inspectors i experts, i l'han validat les diverses unitats directives del Departament d'Ensenyament, pensant en un instrument que contribueixi a capacitar tots els centres en el seu procés de millora.

La Rúbrica està pensada per ser una eina d'orientació i autoavaluació per als processos de transformació educativa de les escoles i instituts. Es complementa amb el [Manual per a Entorns d'Aprenentatge Innovadors](#), que ajuda a la fonamentació reflexiva per a l'acció als centres que comencen un procés de canvi.

Actualment és una eina que fan servir els centres educatius d'Escola Nova 21 i Xarxes per al Canvi, tanmateix qualsevol persona pot entrar-hi i consultar-la a través de l'accés per a visitant.

5 L'espiral d'indagació

l'espiral d'indagació

4 preguntes clau per als aprenents

- Pots dir dues persones de l'escola que creguin que tindràs èxit a la vida?
- Què estàs aprenent i per què és important?
- Sents que aprens i millores?
- Quins són els teus pròxims passos?

Indagació

és estar obert a aprendre coses noves i actuar amb fonament

L'Espirale d'indagació (Spiral of Inquiry) és una metodologia d'indagació en equip que té per objectiu la millora dels aprenentatges de tots els alumnes. Es proposa com a eina de millora per a la transformació dels centres educatius que formen part de les xarxes locals de transformació educativa.

Els professors d'un mateix nivell educatiu o equip docent practiquen l'Espirale d'indagació per abordar junts les dificultats dels seus alumnes i per consensuar què marcarà la diferència i on cal fer un esforç i implementar noves accions que portin a alguns canvis. Aquests canvis fan referència a la millora que es busca, i afecten els 4 eixos de l'horitzó comú de canvi: aprenentatge competencial, pràctiques d'aprenentatge fonamentades, avaluació i organització.

La metodologia passa per diferents fases on primer es fan preguntes, es recullen dades, s'enfoca sobre què marcaria la diferència, avancen una hipòtesi, aprenen plegats per dissenyar els canvis, els apliquen junts i per a tots els alumnes i finalment comproven si han marcat la diferència, això és, observen els canvis, valoren els resultats.

6 Entrevista a la directora de La Canaleta

Bon dia,

- **Per què el nom de Canaleta?**

El nom de La Canaleta el van triar l'ajuntament de Vila-seca, un consell de savis que li deien ells.

- **Quants anys porta fent de directora?**

10

- **Ha estat sempre la directora de La Canaleta?**

Sempre

- **Com va sorgir el projecte de fer una escola diferent?**

Bé, jo venia d'una escola que acabava de néixer i que ja funcionava per projectes i quan em van proposar començar aquesta, vaig pensar que era la millor manera d'ensenyar.

- **Em podria explicar quina metodologia utilitzen?**

Bé, no fem servir una metodologia concreta, el que hem fet es anar mirant totes les maneres d'ensenyar que hi ha i agafem el que més ens serveix. Per exemple, ara el que fem molt són espais d'aprenentatge, que no li diem ambients perquè no són ambients, són espais on es fa un aprenentatge globalitzat i competencial.

- **Ha costat implantar aquesta metodologia avançada?**

Molt, està costant encara. Encara estem fent canvis.

- **Va costar de tirar endavant?**

Molt

- **Els mestres s'han implicat o els ha costat adaptar-se?**

Alguns si, alguns no. Hi ha molts mestres que han triat venir aquí perquè saben com treballem i llavors venen amb moltes ganes i molt entusiasme i, d'altres que cauen aquí perquè els hi toca una substitució o els hi toca perquè van posar Vila-seca, llavors els hi costa una mica més, però normalment a tothom agrada.

- **Són des de l'any 2013 una Comunitat d'Aprenentatge, em pot explicar què significa i què fan com a tal?**

Som Comunitat d'Aprenentatge i això vol dir que obrim una mica més l'escola a les famílies i que poden entrar com a voluntaris o com efectivitats. Ser comunitat implica desenvolupar actuacions d'èxit, algunes són les tertúlies literàries, llavors nosaltres fem una sessió setmanal en la que es llegeixen clàssics. Fem grups interactius que aquest any no n'estan fent perquè hem canviat els espais i ens interessa més. En els grups interactius entraven voluntaris a la classe i ens ajudaven a dinamitzar activitats que programava el mestre. També hi ha la biblioteca tutoritzada que és obrir la biblioteca una tarda a la setmana perquè els nens, que decideixi l'escola, puguin fer deures i la resolució ideològica de conflictes amb tot el tema de violència zero.

- **Sé que estan adscrits al programa d'EN21, com és que s'hi van adherir si ja eren una escola innovadora?**

Perquè creiem que necessitem aprendre moltes coses encara. Llavors, l'EN21 donava moltes eines per convidar a les famílies, als mestres i als alumnes a la reflexió, a pensar en quines coses es podrien millorar. I de fet des de que som al projecte d'EN21, que ara ja s'ha acabat, han canviat moltes coses de fet.

- **Què van haver de fer per adherir-se al programa?**

Va sortir una convocatòria i vam haver de penjar el projecte educatiu i explicar el perquè volíem formar part d'aquest programa. Ens van agafar, bé, van agafar a totes les escoles realment.

- **El 28 de febrer de 2018 van fer el visionat del documental "Most Likely To Succeed", quines reflexions van sorgir després de veure'l?**

Doncs jo aquell dia no hi vaig poder ser perquè estava de baixa de maternitat, va ser un dia de nevada i no va venir moltíssima gent però sí que les famílies que van venir van veure que un institut diferent podia ser possible, perquè el documental parla d'un institut d'Estat Units. Llavors veuen que es possible aprendre d'altres maneres.

- **El 22 de novembre de 2018 va tenir lloc la trobada per definir la visió de centre. Quina visió van definir?**

La visió és molt llarga. La frase te la passo i te l'apuntes. Crec que aquesta trobada va ser amb les famílies. Nosaltres, prèviament, ja havíem fet una visió de mestres, una visió d'alumnes i per últim una visió de famílies. Llavors amb tot això va ser quan vam fer la festa i l'exposició del que n'havíem tret. Tots els nens volien aprenentatges més divertits, més motivadors, més experimentals, més de manipulació i les famílies, en definitiva, demanaven nens feliços.

- **Han utilitzat les eines de la "Rúbrica del canvi" i l'espiral d'indagació?. Em podria explicar, a grosso modo, els resultats obtinguts?**

La rúbrica de canvi, justament ara estem en un programa que la tornem a fer servir. Són tots uns indicadors tant d'avaluació, com de metodologia,

com d'organització que et permeten saber en quin punt estàs. Nosaltres, més o menys, estem a la meitat tirant cap a millor, estem a la meitat i tenim moltes coses a fer encara.

L'espiral d'indagació l'hem fet servir algun cop perquè EN21 ens la feien fer servir, però per a nosaltres, realment, no és una eina útil. No la fem servir.

- **El programa EN21 ha finalitzat aquest mes de desembre, ha estat positiva l'experiència?. Per què?.**

Ha estat molt positiva perquè ens ha permès visitar coles que funcionen molt millor, que funcionen així des de fa molts anys i a més a més això ens ha permès conèixer persones que ara, per exemple, s'ha acabat EN21 i comença "un laboratori de transformació", que és un projecte nou que implementa el Departament d'Educació i que ara ens han proposat formar-ne part de manera activa, per tant ens ajudaran a fer aquest canvi. Per nosaltres és una meravella.

- **Quins canvis han de fer, si es que n'han de fer algun?**

A nivell d'organització, de projecció, d'ensenyar l'escola, d'obrir-la més, de tenir-la més ordenada i ara estem amb el tema d'avaluació. Estem canviant les rúbriques, estem canviant els informes perquè creiem que per a ensenyar a una família com està el seu fill, no cal posar-li una nota sinó explicar el què sap fer i el què no.

- **Creu que els seus alumnes surten preparats de l'escola per anar a estudiar l'ESO, sabent que els dos instituts del poble utilitzen una metodologia més tradicional?.**

Sí, nosaltres creiem fermament que els instituts acabaran canviant però de totes maneres els nens que surten d'aquí que ja són competents, són competents treballant amb un llibre com sense llibres o treballant de manera cooperativa. El que nosaltres intentem és que els nens no tinguin por a preguntar, que tinguin ganes de treballar, que tinguin ganes d'inventar coses i aquesta no por permet aprendre molt millor.

- **Sap com els hi ha anat en el seu primer curs de l'ESO?, Han tingut més o menys dificultat segons l'institut que han escollit?**

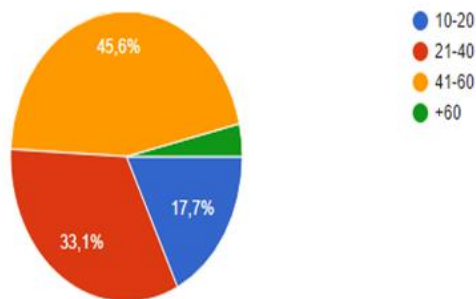
Segons l'institut, a mi no m'ha arribat. Tots els nens que venen tant d'un institut com de l'altre em diuen que estan molt contents i els que no els agradava estudiar continuen sense que els hi agradi estudiar, jo no puc dir que hi hagi diferència.

Gràcies.

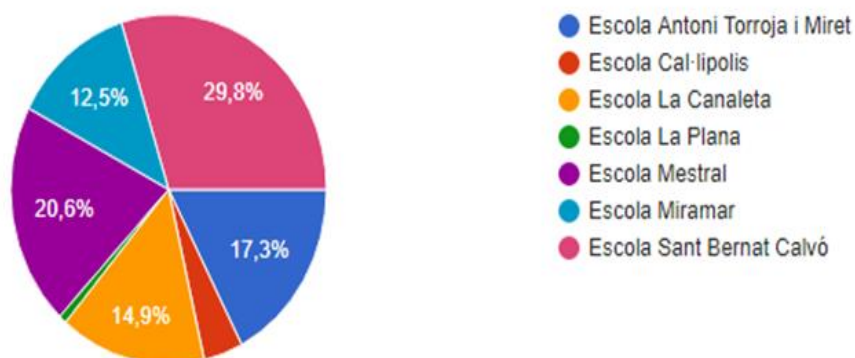
7 Enquesta població de Vila-seca

M'han contestat 248 persones.

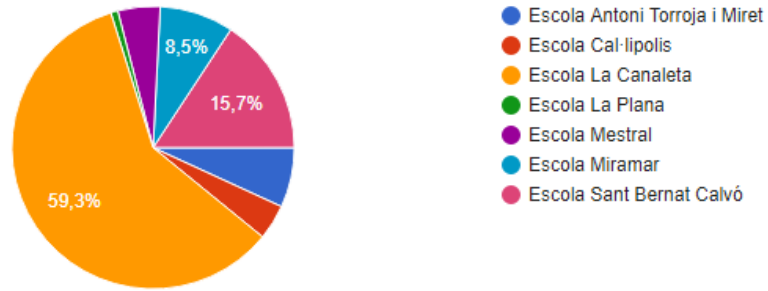
- **Indiqui la seva edat:**

- **A quina escola del municipi estudien els seus fills la primària o quina triaria en un futur?**

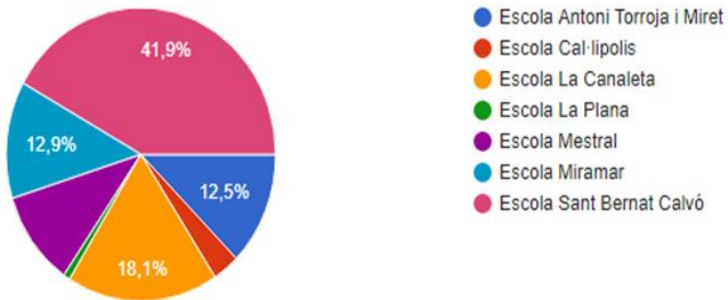

- Quina escola del municipi creus que és la més innovadora?

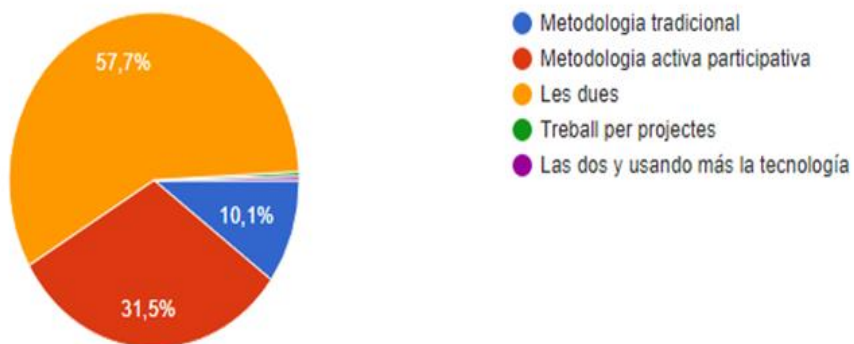

- De quina escola creus que surten millor preparats?

15

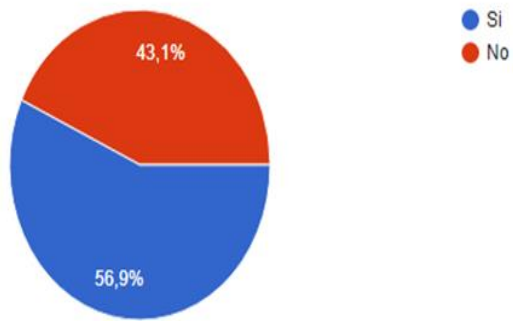

- Quina metodologia prefereix?

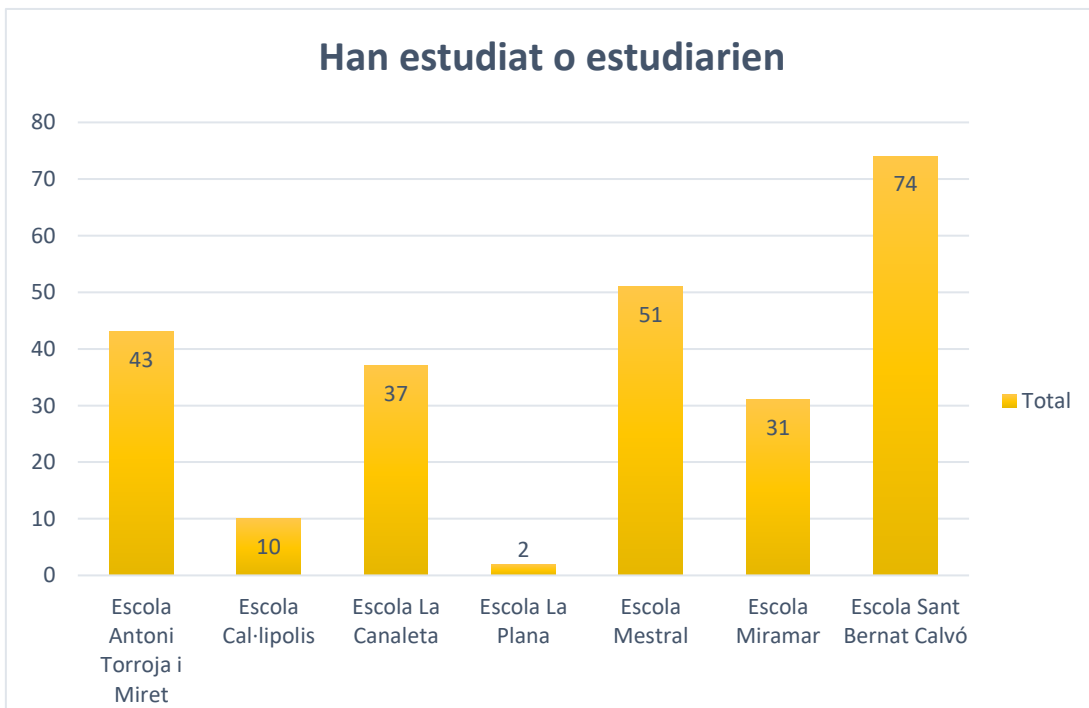
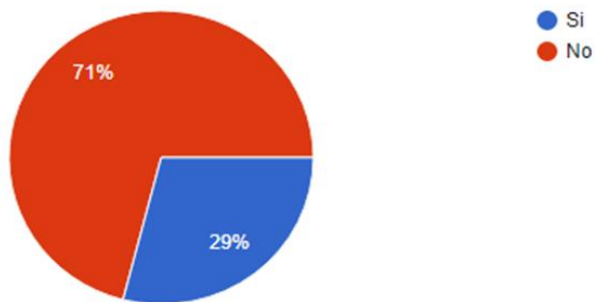

- Sap que és una Comunitat d'Aprenentatge?

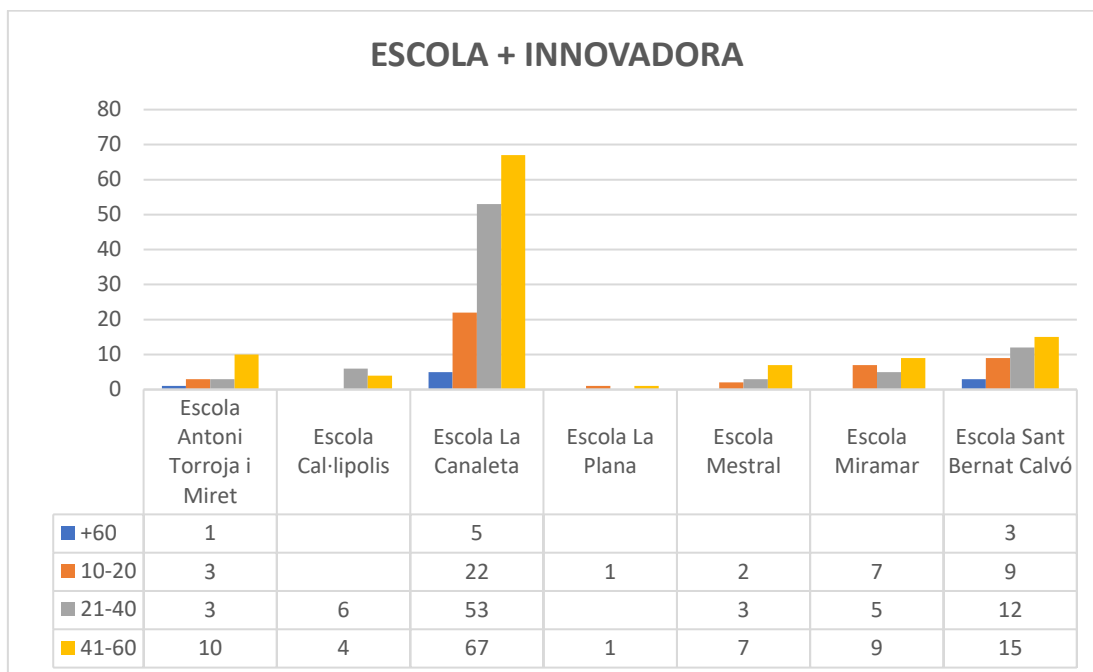
T'atreveixes a aprendre d'una manera diferent?

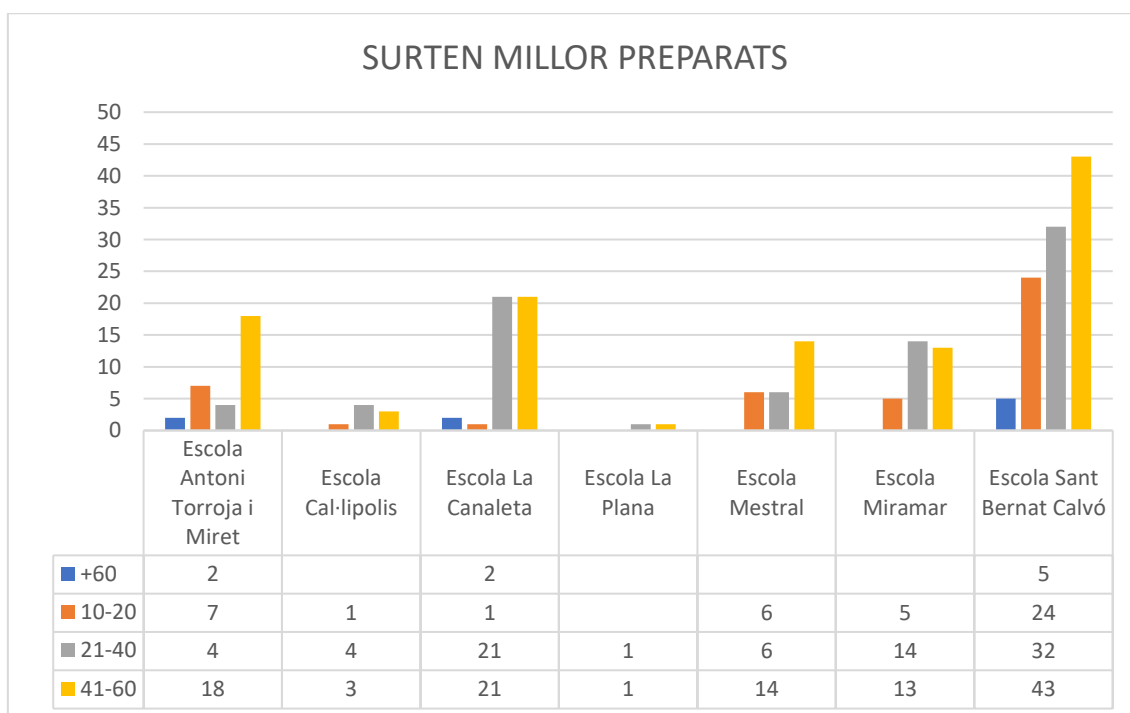
- Ha sentit a parlar del programa Escola Nova 21?

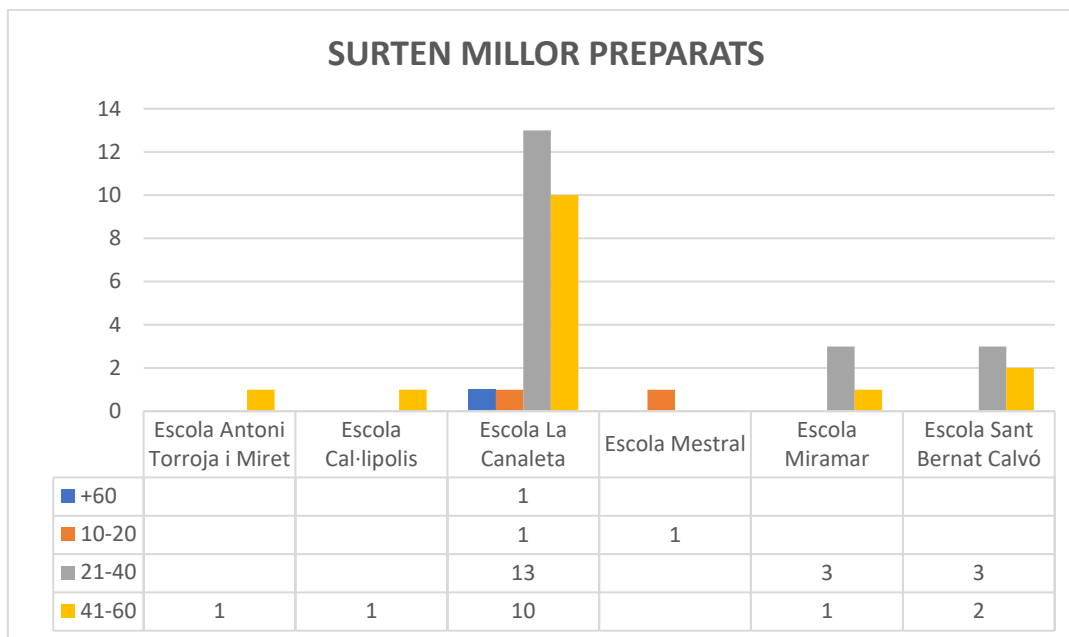
Escola +innovadora per franja d'edat

Escola on surten millor preparats

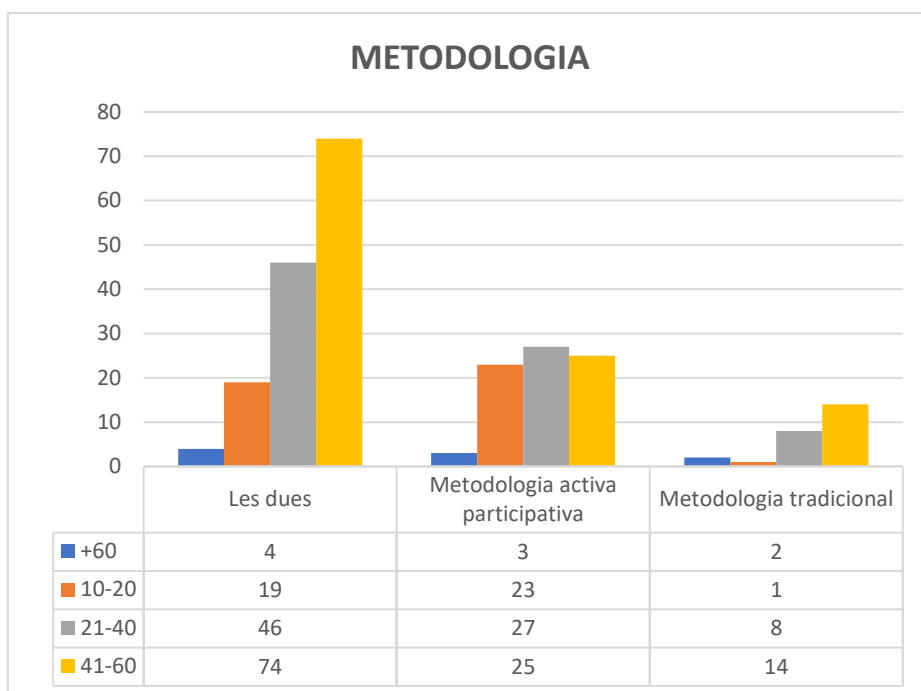

Els enquestats que han marcat que estudien a la Canaleta o hi portarien als seus fills pensen que la seva escola és en la que surten millor preparats

En canvi, els de l'escola Sant Bernat creuen que la seva escola és en la que surten millor preparats. Com són la gran majoria guanyen.

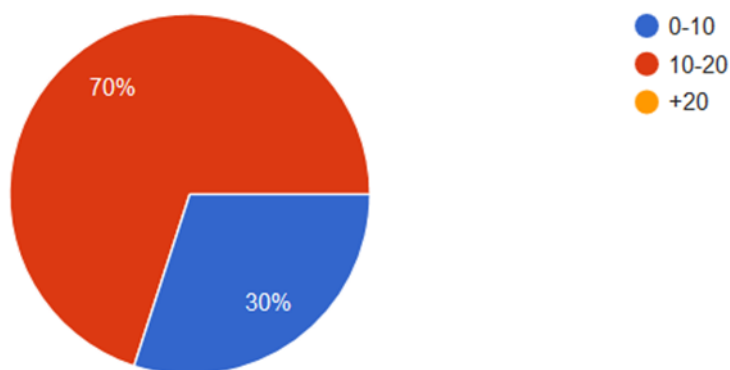

8 Enquesta professors

M'han contestat 10 mestres de l'escola.

GENERAL

- **Quants anys portes fent de mestra/mestre?**

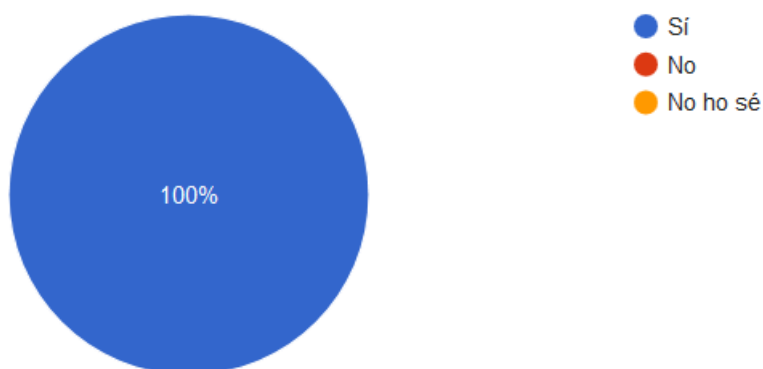

- **Què et sembla treballar amb la metodologia activa participativa?**
 - ✓ És imprescindible fer-ho així
 - ✓ Crec que és la millor manera de guiar als alumnes en el seu procés d'aprenentatge

T'atreveixes a aprendre d'una manera diferent?

- ✓ Molt important, per fomentar l'esperit crític i de raonament dels nostres alumnes.
- ✓ Necessita una gran implicació, però sents que l'esforç té sentit complet
- ✓ Genial, una oportunitat
- ✓ És genial, el més gratificant és com com treballen entre iguals i on són constructors del seu propi aprenentatge
- ✓ M'agrada molt
- ✓ La millor manera per tenir infants actius, desperts, participatius, fent-los més autònoms i donant-los l'espai per poder evolucionar segons el seu propi ritme i interessos
- ✓ No m'imagino treballar d'una altra
- ✓ M'agrada molt perquè l'alumne pren un paper protagonista molt important.

• Creus que aquesta metodologia prepara bé als alumnes?

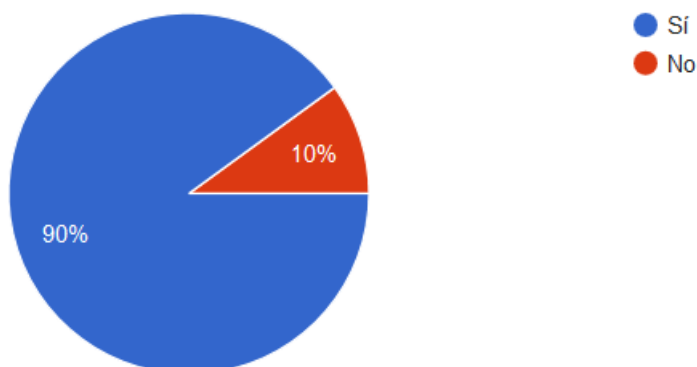
• Com definiries l'escola La Canaleta?

- ✓ Un lloc de creixement
- ✓ Una escola que ha fet grans avanços en el procés de transformació cap a l'escola del futur. Anem per molt bon camí, estem aconseguint els nostres objectius i crec que som un referent a la província de Tarragona.
- ✓ Una escola on escoltem als nostres alumnes i ens formem junts
- ✓ Una escola valenta, on els alumnes són els protagonistes
- ✓ Una escola oberta i respectuosa
- ✓ L'escola on tothom té el seu lloc
- ✓ Innovadora i creativa

T'atreveixes a aprendre d'una manera diferent?

- ✓ Una escola molt implicada en la metodologia activa, respectuosa amb els diferents ritmes i molt oberta a la constant millora, sempre pensant en l'excel·lència educativa i sobretot en l'INFANT.
- ✓ Un lloc on la nostra prioritat són els infants i la nostra revisió i millora constant
- ✓ L'escola La Canaleta és una escola que pren l'alumne com a centre per al seu desenvolupament i aprenentatge. A més, té un equip de mestres curiosos per seguir innovant arribant a un aprenentatge d'excel·lència

• Abans d'arribar a la Canaleta vas treballar amb un mètode tradicional?

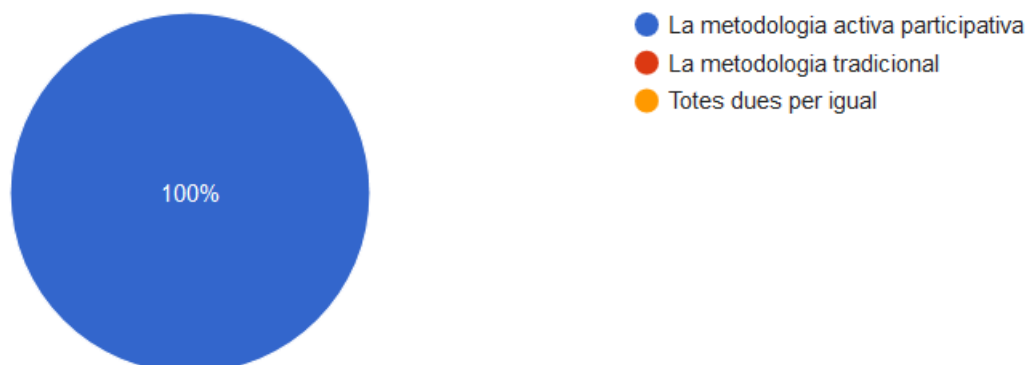
• Quins avantatges té la metodologia activa participativa?

- ✓ Aprenentatge significatiu, basat en l'experiència
- ✓ Aprenentatge més proper a l'alumne
- ✓ Els nens són els protagonistes del seu aprenentatge
- ✓ Estem formant alumnes que en el futur seran capaços d'enfrontar-se a qualsevol repte
- ✓ Llibertat d'aprenentatges
- ✓ Aprenentatge per descobriments
- ✓ Els aprenentatges són significatius i adaptats als ritmes.
- ✓ Formem persones competents i amb capacitat de pensar
- ✓ Respecta a l'infant
- ✓ S'adapta als diferents ritmes d'aprenentatge
- ✓ Funcionalitat

- ✓ Aprenentatge a través dels sentits
 - ✓ Preparar per a la reflexió
 - ✓ Aprendre a relacionar continguts diferents
 - ✓ Infants més feliços. No fer classes dirigides (amb tot el que significa), els fa estar més actius i els dóna moltes més oportunitats per assolir els aprenentatges "escolars" i també pots dedicar-te més a les particularitats de cadascú
 - ✓ L'infant entén el que aprèn, no memoritza sense entendre.
 - ✓ Els nens són feliços perquè viuen l'aprenentatge com un joc
 - ✓ Els nens i nenes gaudeixen de tot el procés d'aprenentatge, es mostren curiosos i tranquils.
 - ✓ Abarca la necessitat de cada persona, fent que l'aprenentatge sigui adaptat a cada individu. Són més resolutius.
-
- **Quins desavantatges té la metodologia activa participativa?**
 - ✓ Hi ha més sorolls a les aules
 - ✓ La metodologia en si, cap. El que realment és complex és tot.
 - ✓ El procés de transformació d'una escola tradicional a una escola viva, ja que requereix molt d'esforç i dedicació.
 - ✓ Per com a tutor a equivocar-te
 - ✓ Desconfiança per part de les famílies
 - ✓ Requereix de molt temps i implicació
 - ✓ L'avaluació esdevé més complexa"
 - ✓ Cal tenir moltes ganes de tirar endavant el projecte
 - ✓ No és fàcil ensenyar com no vam aprendre
 - ✓ Preparació de les propostes
 - ✓ Avaluació
 - ✓ Ratios molt altes
 - ✓ No es coneixen els resultats reals acadèmics
 - ✓ No veig cap desavantatge
 - ✓ Necessita molt implicació dels mestres.
 - ✓ És imprescindible formació per una bona actuació amb els infants
 - ✓ Aprenentatge lent

SI HAS TREBALLAT TANT EN METODOLOGIA ACTIVA PARTICIPATIVA COM TRADICIONAL

- Quina metodologia et sembla millor a nivell d'aprenentatge?

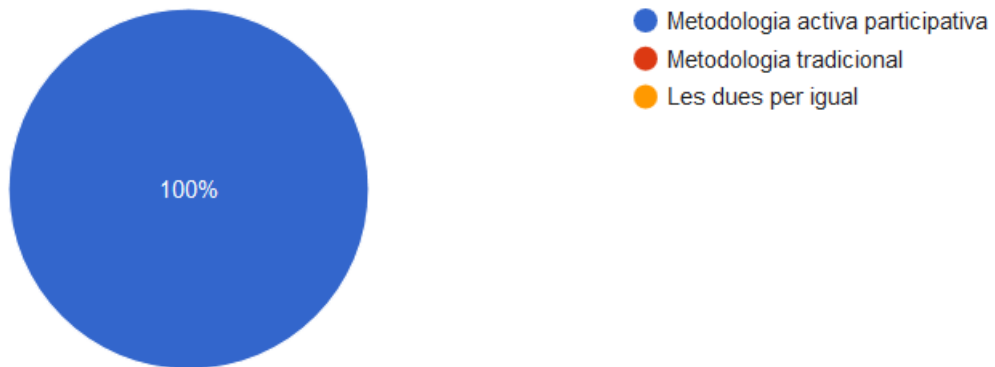

- **Quines diferències veus entre la metodologia activa participativa i la tradicional?**
 - ✓ En la meua opinió, els nens i nenes, aprenen amb un ritme més respectuós i adequat al seu, que els permet apropar-se a l'escola d'una manera segura, calmada, positiva, sense entrar en angoixes, etc.
 - ✓ La metodologia activa respecta tots els ritmes i característiques de cada infant. La metodologia tradicional no s'adapta a les diferents individualitats.
 - ✓ La veu dels alumnes i la llibertat dels mestres en els seus aprenentatges
 - ✓ Permetre atendre a cada individu respectant les seves característiques
 - ✓ La qualitat guanya a la quantitat
 - ✓ La funcionalitat dels aprenentatges i la manera en què s'aprenen, a l'activa participativa vivencial, per a la vida
 - ✓ La manera d'aprendre és més significativa
 - ✓ El que més destacaria és la participació i involucració per part dels infants, jugant, s'aprèn!. Res de classes unidireccionals i magistrals.
 - ✓ En l'activa es té en compte l'infant i el seu propi desenvolupament/maduració. En la tradicional només es mira el currículum i l'assoliment o no dels continguts.

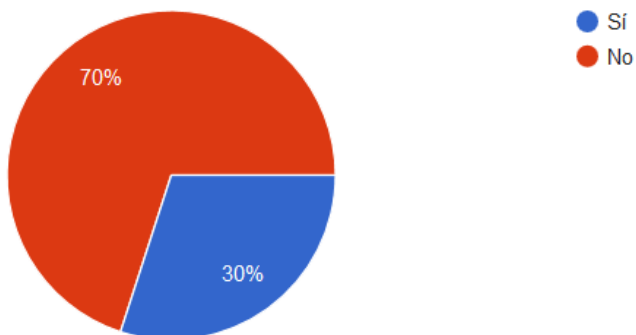
T'atreveixes a aprendre d'una manera diferent?

- ✓ En l'activa, l'alumne mostra més interès i gaudeix. En la tradicional han de fer tots el mateix en el mateix moment i això els angoixa a més que són menys resolutius.

- **A tu, quina metodologia t'agrada més?**

- **Abans d'entrar a l'escola La Canaleta havies sentit parlar de l' Escola Nova 21?**

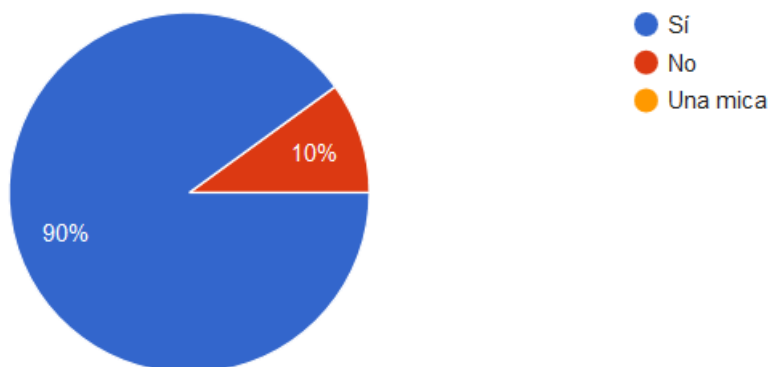

- **Com feies les classes abans?**

- ✓ Les classes d'educació física no varien excessivament tot i que ara incloc autoavaluacions, més activitats d'autogestió, coavaluacions...
- ✓ Explicació i fitxa
- ✓ Amb un llibre al davant
- ✓ Magistrals
- ✓ Actives però més dirigides

- ✓ Sempre m'he adaptat a l'escola, havia treballat quasi bé sempre tradicional
 - ✓ Per projectes i ambients
 - ✓ A l'inici, fa 12 anys, tots fèiem la mateixa feina a la vegada. Jo els explicava i després feien la feina del llibre, tot i que sempre buscava alguna proposta més manipulativa, al final tots havien d'acabar fent el mateix
 - ✓ Prioritzant el paper
 - ✓ A Corbera treball cooperatiu, medi amb dossiers, llengua per centre d'interès. A el Vendrell, tradicional "puro y duro" (direcció poc receptiva a sortir-se de la línia)
-
- **I ara?**
 - ✓ El treball és centrat en alumne (ritme) i principalment basat en el treball cooperatiu
 - ✓ Oferint propostes als infants, les quals trien segons els seus interessos
 - ✓ Per projectes, espais.
 - ✓ Posant el "foco" en ells/elles
 - ✓ Molt més lliures i faig de guia/acompanyo en els descobriments.
 - ✓ Activa participativa
 - ✓ Projectes i espais
 - ✓ Sense dirigir. Sóc el seu referent d'acompanyament.
 - ✓ Prioritzar l'exploració lliure de materials molt ben pensats pel desenvolupament integral de l'infant.
 - ✓ Treball per projectes i espais

- **Vas notar un gran canvi entre una i l'altre?**

9 Enquesta pares

M'han contestat 26 pares.

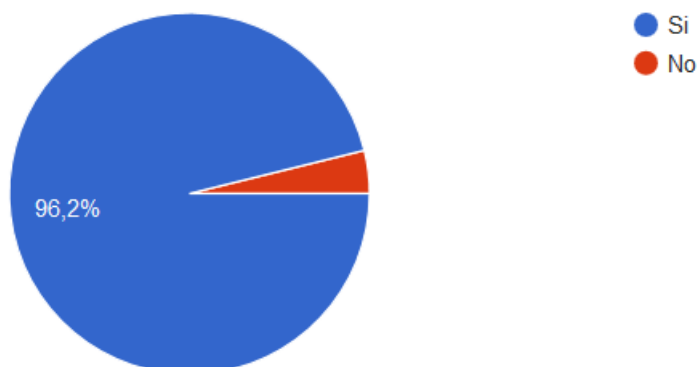
- **Per què vas decidir portar als teus fills a aquesta escola?**
 - ✓ Porque era la más cercana y con métodos más innovadores
 - ✓ Perquè m'agrada la manera de treballar que tenen a l'escola
 - ✓ Por el método de estudio
 - ✓ Porque me gusta la forma de enseñar.
 - ✓ M'agradava el seu projecte
 - ✓ La seva metodologia
 - ✓ Perquè m'agrada el mètode que imparteixen i els valors que inculquen
 - ✓ És nova i diferent aprenentatge
 - ✓ Por su proyecto
 - ✓ M'agrada el pla d'estudi
 - ✓ Por el método
 - ✓ Per la filosofia pedagògica.
 - ✓ Porque me gusta la metodología de la escuela, y creo que los niños hoy en día con tanta tecnología es lo que necesitan
 - ✓ Era la meva segona opció i la resta d'escoles no m'agradaven
 - ✓ Justament per això, per què era diferent. Perquè l'educació es treballa des d'una perspectiva multidisciplinària i transversal seguint el mètode

T'atreveixes a aprendre d'una manera diferent?

Montessori. I perquè no s' estudia sinó que s' aprèn aprenent i formant un esperit crític.

- ✓ Porque ofrece un modo no tradicional de aprendizaje y enfatiza la enseñanza de valores y competencias.
- ✓ Vam decidir que era la manera que volíem d' educació per als nostres fills
- ✓ Per proximitat al domicili
- ✓ Porque son más felices sin tanto estrés de deberes y aprenden jugando
- ✓ Perquè ens agradava el projecte educatiu de l'escola
- ✓ Pel projecte educatiu, diferent a la resta del municipi
- ✓ Per la manera d'aprendre
- ✓ Perquè afavoreix la seva autonomia en tots els àmbits
- ✓ Per el diferent sistema educatiu.
- ✓ Porque la escuela tiene una metodología adecuada a los cambios sociales. Los niños son activos, no se aburren
- ✓ Perquè volem que aprenguin experimentant i gaudint dels espais i companys. Considerem que cal ensenyar als petits una metodologia més útil per trobar la informació que puguin necessitar en un futur i pensar i resoldre les coses per ells mateixos.

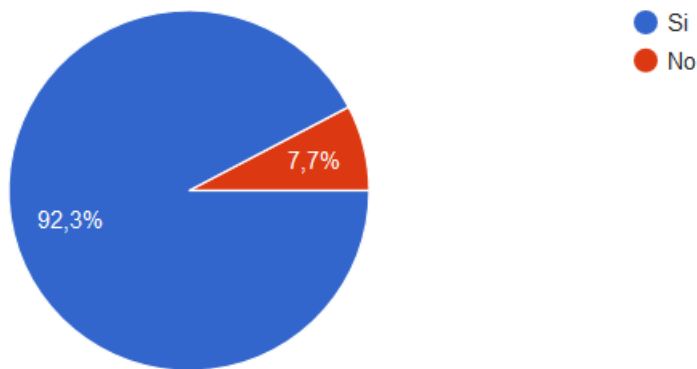
• Estàs content amb l'escola?

- **Per què?**

- ✓ Pq el meu fill va content
- ✓ Es molt amena, i participen els pares bastant, es fan moltes coses
- ✓ Me gusta su proyecto de escuela
- ✓ Una manera diferent i practica d'aprendre, que al començament em feia dubte i ha demostrat la seva eficàcia
- ✓ Me gusta como trabajan
- ✓ Perquè treballen per assolir un nou paradigma d'educació respectuosa amb l'infant, les seves capacitats, emocions i necessitats.
- ✓ Porque he visto muchos avances en mi hijo
- ✓ **No m'acaba d'agradar el sistema i funcionament de l'escola** (és la única negativa).
- ✓ Perquè, de moment, compleix amb les meves expectatives i els meus fills estan feliços.
- ✓ Porque es más o menos lo que quería que fuese.
- ✓ Ens agrada molt
- ✓ M'agrada el sistema educatiu
- ✓ Ante todo el equipo de profesores y directora son muy humanos y porque veo a mis hijas felices
- ✓ Perquè sempre intenten innovar i millorar el seu projecte educatiu
- ✓ Ens agrada la metodologia i tot el que es desenvolupa
- ✓ Per la seva manera de treballar. Quan un nen escull el que vol fer, ho fa amb més ganes.
- ✓ Perquè s'estan complint les meves expectatives
- ✓ Per estan molt d'amunt de qualsevol nen que necessiti ajuda...
- ✓ Hay una conexión entre escuela-familia, los niños van contentos
- ✓ Ens encanta l'ambient que es respira, el respecte entre alumnes i la transparència que hi ha. També ens agrada molt que sigui una escola molt propera on les famílies puguem participar

- T'agrada la manera amb la qual estan aprenent els teus fills?

- Per què?

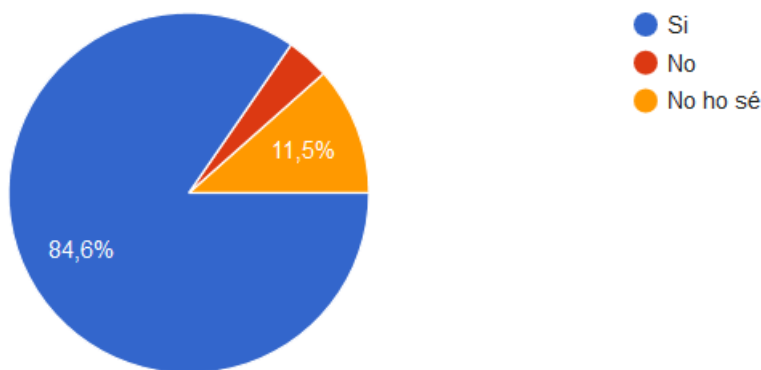
- ✓ Perque ho fa jugant
- ✓ Van molt endarrerits, faran 6 anys i encara no saben agafar un llapis, sol conten fins a 10 i no saben moltes lletres (negativa)
- ✓ Porque aprenden experimentando
- ✓ Veig que evolucionen prou be
- ✓ Creo que los niños disfrutan aprendiendo
- ✓ Perquè va al seu ritme però al compartir espais amb infants més grans pot anar més enllà del que se suposa que ha de treballar segons el seu curs.
- ✓ Porque aprende cosas sin darse cuenta!
- ✓ No veig que aprèn coses (negativa)
- ✓ Perquè em fan preguntes, s' interessen per les matèries que donen tot jugant i divertint-se. Em fan partícip del que van aprenent
- ✓ Porque utilizan muchas herramientas para llegar al aprendizaje de un concepto, lo que les abre la mente y los prepara para cualquier adversidad.
- ✓ Perquè aprenen disfrutant
- ✓ Perquè aprenen partint de la lògica
- ✓ Porque aprenden sin agobiarse y jugando
- ✓ Perquè crec que és una manera més efectiva d'aprendre
- ✓ Els dona eines per a un futur

- ✓ Treballen d'una manera molt variada, sensorial, activa i estimulant.
 - ✓ Perquè l'aprenentatge ve de dins del meu fill.
 - ✓ Perquè és un mètode que sembla que juguen i a la vegada estan aprenen.. Moltíssim..
 - ✓ Porque cada día puede escoger el sitio dónde quiere ir, qué exactamente quiere aprender y el aprendizaje no es mecánico
 - ✓ Perquè aprenen i són molt feliços. Cada dia s'aixequen contents per anar a l'escola
-
- **Què saps sobre la metodologia activa participativa?**
 - ✓ Crec que s'apren millor
 - ✓ Aprendre fent activitats divertides, i funcionals
 - ✓ Que aprenen manipulant
 - ✓ El que aprèn en aquesta escola, malgrat que encara em faig un lio
 - ✓ Se basa en el interés del niño lo que hace que haya más motivación
 - ✓ Que està més enfocada a l'experimentació que a la memorització sistemàtica.
 - ✓ Nada
 - ✓ No res.
 - ✓ Que es de les més punteres avui en dia i que, pels temps que han de venir es la més eficaç
 - ✓ Con el nombre como tal no lo conozco, pero sé que los niños en este cole participan muy activamente en todo lo que hacen, experimentan, tocan, se equivocan, construyen...
 - ✓ Penso que serà el futur de l'educació
 - ✓ És una educació que fa partícip a l'alumne
 - ✓ Que participen tanto los niños como los padres
 - ✓ Crec que és una metodologia on els nens participen activament en el seu aprenentatge
 - ✓ És una metodologia que fomenta i promou l'autonomia dels nens a l'hora de fer tot tipus d'activitats a través de la participació activa en les diferents competències

T'atreveixes a aprendre d'una manera diferent?

- ✓ Els alumera participen en l'ensenyança en comptes de rebre-la com a passius.
- ✓ Respecte per la necessitats naturals dels infants
- ✓ Es bona
- ✓ Es una metodologia dónde cada alumno es el centro del proceso enseñanza-aprendizaje, es una metodología inclusiva y cada alumno va a su ritmo sin estrés
- ✓ Es una metodologia on han de pensar per ells mateixos el camí que han d'utilitzar per arribar a l resposta, prenen decisions per ells mateixos, cooperen entre ells i el més important no és el resultat, si no el camí utilitzat i desenvolupat per arribar-hi

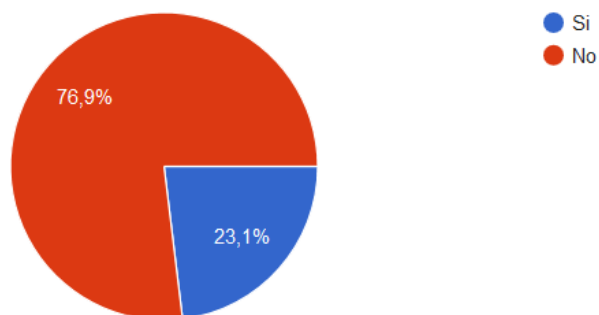
- **Creus què aquesta metodologia prepara bé als alumnes?**

- **Per què?**

- ✓ Perque els hi fa pensar i no nomes memoritzar
- ✓ També crec que tindrien que treballar la part avorrida i a la manera antiga les lletres, els números i les operacions, la majoría no saben escriure i sol apreten botons
- ✓ Lo he visto
- ✓ Va bé i em fa dubtar de vagades
- ✓ Porque disfrutan y están motivados
- ✓ Perquè absorbeixen el que aprenen i ho interioritzen.
- ✓ Eso espero, siempre me ha dado miedo la hora que llegue a ir al instituto
- ✓ Crec que hi ha massa llibertat

- ✓ Perquè els ensenya a experimentar i a aprendre dels seus errors i perquè investigar, projectar i actuar es la base de qualsevol feina. A més, aquesta escola tracta també de fer entendre als nens la part psicològica i emocional de la vida
 - ✓ Porque los hace "todoterreno", han utilizado muchas y muy diferentes estrategias, materiales y actividades para aprender. Cualquier cosa que se les presente, ya lo han hecho alguna vez.
 - ✓ Perquè es basa en l'aprenentatge a través de l'experimentació i la col·laboració
 - ✓ Aprenen a aprendre
 - ✓ Aprenden con proyectos y eso es futuro
 - ✓ Perquè aprenen raonant i buscant informació i no pas memoritzant continguts sense entendre el perquè
 - ✓ Són mètodes de nova aplicació i suposo que encara s'han de contrastar els resultats a llarg termini
 - ✓ Perquè es basa en els interessos de l'alumne. I què l'alumne tingui interès és vital perquè aprengui.
 - ✓ Per la forma de fer
 - ✓ Serà el sistema de demà als coles, poc a poc estan introduint practiques semblants.
 - ✓ Depende para qué preparas. Para la secundaria tradicional - no, para la vida real - creo que sí
 - ✓ Perquè els prepara millor per la realitat de la vida i per buscar solucions i alternatives
- **Li canviaries alguna cosa a la metodologia?**

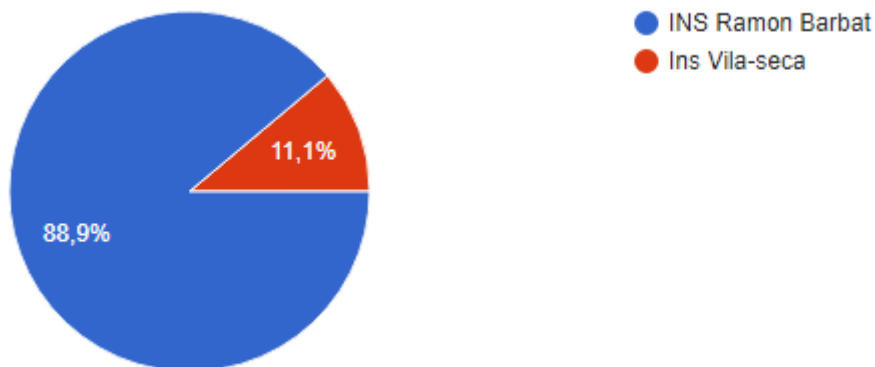

- **Si és que sí, el què?**

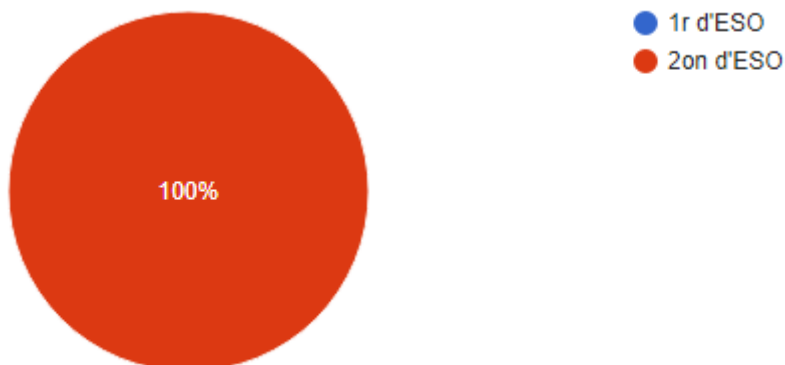
- ✓ Ja ho he dit abans
- ✓ Fer-la més comprensible pels pares que hem estudiat d'una altra manera
- ✓ Crec que una mica de constància i esforç són necessaris d'ensenyar
- ✓ En todo siempre hay cosas de mejorar, por mi parte no hubiera dejado tan radicalmente la escritura (hasta la comunitat dels mitjans casi no escriben) y daría actividades complementarias para hacer en casa como apoyo de contenidos.

10 Enquesta exalumnes

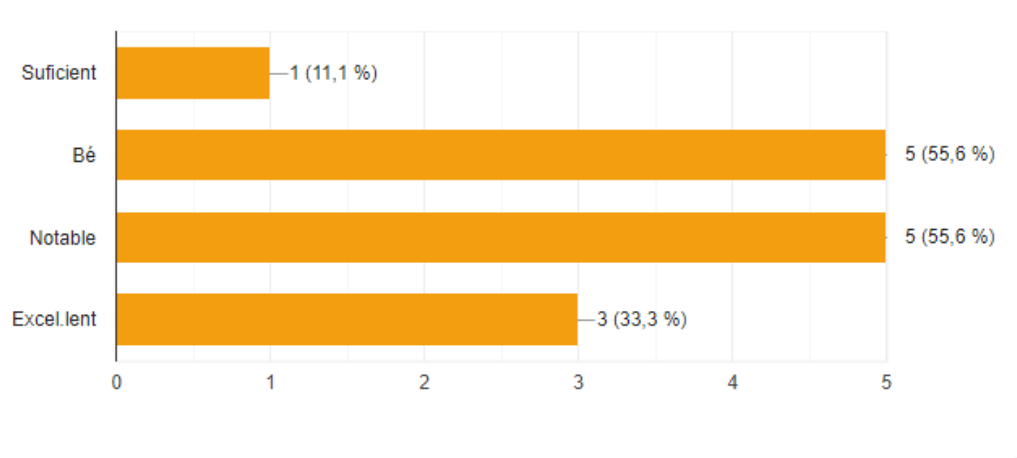
- **A quin institut estàs estudiant la ESO?**

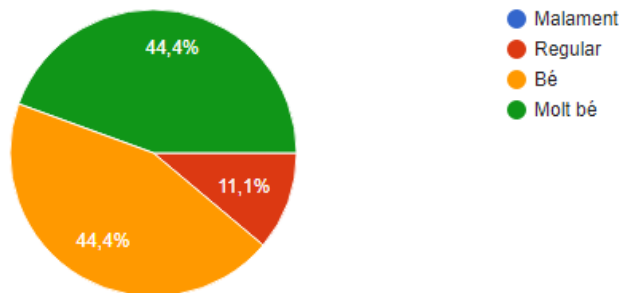
- **Quin curs estàs fent?**

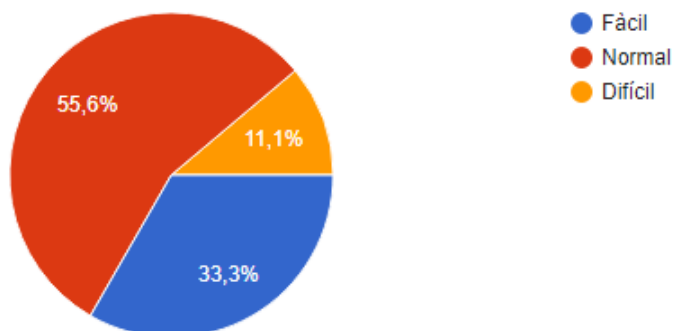
- Quines notes treies a l'escola la Canaleta?

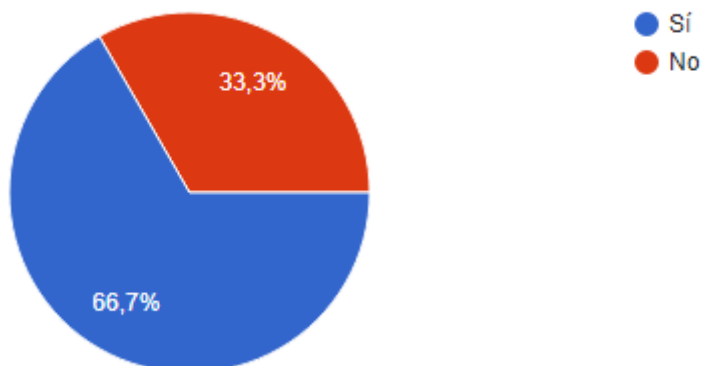
- Com t'han anat les notes el 1r trimestre o el 1r any?

- T'ha resultat fàcil o difícil el seguiment de les classes?

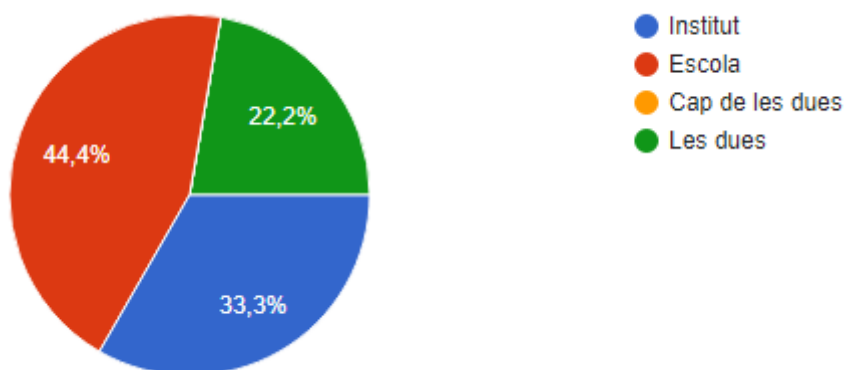
- T'agradaria què l'institut utilitzés la mateixa metodologia per a ensenyar què l'escola La Canaleta?

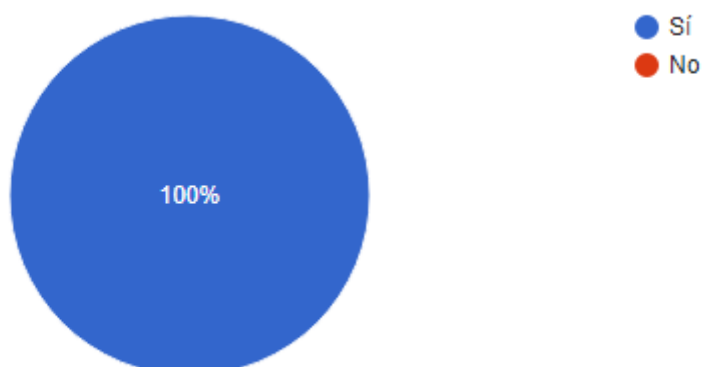
Per què?

- ✓ Perquè és més fàcil i millor
- ✓ Si, perquè tinc més experiència en treballar per projectes
- ✓ És millor estudiar amb llibres
- ✓ Perquè tot el que estudiàvem no ho oblidàvem i ho fèiem d'una manera divertida
- ✓ Perquè ara tinc millor nota que abans que treballava per projectes
- ✓ Perquè és millor treballar per projectes
- ✓ Perquè és més fàcil d'entendre i d'aprovar
- ✓ Perquè s'aprèn d'una manera més amena i divertida fent la matèria que a altres escoles però d'una altra manera i a l'institut les classes són més avorrides
- ✓ No teníem llibre

- Quina metodologia t'agrada més, la de l'institut o la de l'escola?

- T'has acostumat bé a l'institut?

Per què?

- ✓ Perquè sí
- ✓ És fàcil
- ✓ És fàcil d'entendre
- ✓ Perquè s'ha de fer lo mateix però d'una manera més difícil i aborrida
- ✓ Perquè abans d'anar a la Canaleta anava a una altra escola amb la mateixa metodologia que a l'institut
- ✓ Perquè tampoc és una diferència molt gran, hi ha pocs canvis, només els llibres i la manera d'ensenyar
- ✓ Perquè jo estava acostumat als llibres

- **Em pots dir quins mètodes utilitzàveu per fer classe? Quin era el que t'agradava més?**
 - ✓ Fèiem jocs i fitxes
 - ✓ Treballar amb fitxes, anant fora o a altres classes.
 - ✓ Jocs, racons, material que fèiem nosaltres. Les coses les explicaven d'una manera diferent i més entenedora
 - ✓ La professora apuntava a la pissarra i copiàvem. Després fèiem treballs en grup
 - ✓ Projectes, treball en grup
 - ✓ Els projectes
 - ✓ Fèiem manualitats per entendre millor les coses, no utilitzàvem llibres, concursos a classe. El que més m'agradava era que no utilitzàvem llibres.
 - ✓ Fitxes i pissarra digital

 - **Què trobes a faltar de la teva antiga escola?**
 - ✓ Res
 - ✓ La manera d'ensenyar
 - ✓ Que no hi havien deures
 - ✓ Tot
 - ✓ Els professors
 - ✓ Tot (els companys, treballar més en grup, els projectes...)
 - ✓ Els amics i els professors
 - ✓ La decoració de les parets, el tracte que tenia amb els professors i la manera d'aprendre

 - **Què canviaries de l'institut?**
 - ✓ Res
 - ✓ La manera d'ensenyar
 - ✓ Els partets, en tinc molts
 - ✓ La forma d'ensenyar
 - ✓ Que a les festes i al carnaval no facin res
-

T'atreveixes a aprendre d'una manera diferent?

- ✓ Fer més treballs a classe i no tants llibres
 - ✓ Els professors
 - ✓ Fer més activitats en grup, activitats diferents i més pati
-
- **Què t'agrada de l'institut?**
 - ✓ Tot
 - ✓ L'ambient
 - ✓ Tot. Res en desagrada
 - ✓ El funcionament
 - ✓ L'estona entre classe i classe, tenir un profe per a cada assignatura i que les aules estiguin ben equipades.

11 Fotografies de l'escola La Canaleta

T'atreveixes a aprendre d'una manera diferent?

